

แนวทางการดำเนินการ กรณีมีการร้องเรียนกล่าวหา เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดิน กรุงเทพมหานครและสาขา

กลุ่มงานวิชาการที่ดิน
สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร

คำนำ

แนวทางการดำเนินการกรณีมีการร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดิน กรุงเทพมหานครและสาขา นี้ จัดทำขึ้นด้วยเห็นว่าเป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปจัดทำเป็นแผนการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ของกรมที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยได้หยิบยกตัวอย่างบางประการจากประสบการณ์และ ปัญหาในทางปฏิบัติ ประกอบข้อมูลจากตำราทางวิชาการและคู่มือการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง มารวบรวมและเรียบเรียงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และหวังว่า จะพอได้ใช้เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

สิงหาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

บทที่	หน้า
คำนำ	
๑ บทนำ	๑
๑.๑ สภาพปัญหา	๑
๑.๒ จุดประสงค์	๒
๒ เรื่องร้องเรียนกล่าวหา	๓
๒.๑ คำจำกัดความ	๓
๒.๒ ประเภทการร้องเรียนกล่าวหา	๔
๑. บัตรสนเท่ห์	๔
๒. ร้องเรียนกล่าวหาที่ปรากฏตัวบุคคล	๕
๒.๓ เรื่องร้องเรียนเป็นความลับหรือไม่	๕
๓ การดำเนินการกรณีมีการร้องเรียนกล่าวหา	๑๐
๓.๑ การพิจารณาเรื่องร้องเรียนกล่าวหา	๑๐
๑. ผู้ร้องเรียนกล่าวหา	๑๐
๒. ผู้ถูกร้องเรียนกล่าวหา	๑๐
๓. พยานหลักฐาน	๑๑
๔. การจับประเด็นเรื่องร้องเรียน	๑๑
๓.๒ การตรวจสอบข้อเท็จจริง	๑๓
๓.๓ การรายงานผลการดำเนินการและความเห็น	๑๕
ลักษณะการเขียนรายงาน	๑๖
การรับฟังพยานหลักฐาน	๑๗
ภาคผนวก	
ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง	๑๙
ตัวอย่างบันทึกถ้อยคำผู้ร้องเรียน	๒๑
ตัวอย่างบันทึกถ้อยคำผู้ถูกร้องเรียน	๒๓
ตัวอย่างบันทึกถ้อยคำพยาน	๒๕
ตัวอย่างรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริง	๒๗

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๔๓๑๓ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราร้องทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการ

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๓ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการดำเนินการเรื่องราร้องทุกข์กล่าวโทษและแจ้งเบาะแสการกระทำผิดกฎหมาย

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๑๔๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราร้องทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการ

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๒๐๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒

เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ

และการสอบสวนเรื่องราร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘

ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน

กล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลับ ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๑๒๒ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราร้องทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการ

บรรณานุกรม

บทที่ ๑

บทนำ

ภารกิจหลักของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสาขา คือ การให้บริการแก่ประชาชน ด้านการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น การรังวัด และการดำเนินการภายใต้อำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมากมาย หลายฉบับ ด้วยความสำคัญของการบริการที่เกี่ยวกับปัจจัยความเป็นอยู่ของประชาชน เกือบทุกคน รวมถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นำมาซึ่งปริมาณงานและประชาชน จำนวนมากที่เข้ามาติดต่อยังสำนักงานที่ดินเพื่อการดังกล่าว การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ที่ต้องให้บริการแก่ประชาชนที่มีความหลากหลายทางอาชีพ พื้นฐานทางสังคมและความคิดโดยตรง และ อยู่ในสายตาของประชาชนจำนวนมาก ให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ทั้งยังต้องอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็วเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือประชาชน ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ สิ่งทีกล่าวนำข้างต้นล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดิน นอกจาก ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบให้ถูกต้องแล้ว ยังต้องให้บริการด้วยความรวดเร็ว ทันตาม ความต้องการของผู้ขอรับบริการ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจ นำมาสู่การร้องเรียนได้ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์จึงเป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญที่สำนักงานที่ดินจะต้องดำเนินการ เพื่อลดและปลดปล่อยความทุกข์ร้อนของประชาชน ทั้งยังต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน ได้ทันทั่วถึง

๑.๑ สภาพปัญหา

เมื่อสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครและสาขาได้รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ เป็นหน้าที่ ที่จะต้องพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามกำหนดเวลา และให้เป็นที่ยุติโดยรวดเร็ว อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลดีต่อทางราชการ ทั้งยังต้องให้ได้ข้อเท็จจริงเพียงพอในเรื่องที่มีการร้องเรียนกล่าวหา เพื่อให้เกิด ความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถอธิบายสร้างความเข้าใจแก่ผู้ร้องเรียน และสามารถชี้แจงตอบคำถามแก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นเรื่องร้องเรียนแต่ละเรื่องที่ได้พิจารณาดำเนินการเป็นที่ยุติไปแล้ว หากจะเกิดมีขึ้น ในภายหลัง แต่เนื่องจากการดำเนินการกรณีมีเรื่องร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดิน กรุงเทพมหานครและสาขา ซึ่งมีถึง ๑๗ แห่งนี้ ปัจจุบันได้ดำเนินการตามทางปฏิบัติพื้นฐานที่เป็นที่เข้าใจ กันโดยทั่วไป คือ เมื่อมีการร้องเรียน ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริง แล้วรายงานพร้อมมีความเห็นในเรื่อง ร้องเรียนเสนอไปตามลำดับชั้น แจ้งเข้ามายังกลุ่มงานวิชาการที่ดิน สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาเสนอผู้บังคับบัญชาต่อไป โดยยังไม่มีแนวทางปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการ ดำเนินการดังกล่าวว่า รายละเอียดการดำเนินการดังกล่าวจะต้องดำเนินการไปในทิศทางใด

การตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงต้องดำเนินการให้ได้รายละเอียดอย่างไร เพื่อให้รับฟังได้ ไม่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ครบถ้วนสมบูรณ์ ลดขั้นตอนและจำนวนครั้งที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติม และ รายงานผลการตรวจสอบได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง เพื่อให้เรื่องร้องเรียนร้องทุกข์นั้นสามารถ ดำเนินการได้เป็นที่ยุติ จึงได้จัดทำแนวทางการดำเนินการกรณีมีการร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครและสาขา เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครและสาขา ผู้เกี่ยวข้องกับการกิจดังกล่าว

๑.๒ จุดประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ดังกล่าวได้แล้วเสร็จ โดยเร็ว เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดขั้นตอนการดำเนินการ

๑.๒.๒ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน สามารถดำเนินการเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของ ประชาชนให้เป็นที่ยุติ ด้วยความโปร่งใส อำนวยความเป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียน

บทที่ ๒

เรื่องร้องเรียนกล่าวหา

๒.๑ คำจำกัดความ

เรื่องร้องเรียนกล่าวหา หมายถึง เรื่องที่ได้รับการร้องเรียนกล่าวหาซึ่งเกี่ยวข้องกับสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา ประกอบด้วย การร้องเรียน การให้บริการ การแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำความผิด การร้องเรียนทางวินัย การขอความเป็นธรรม การขอความช่วยเหลือ ร้องเรียนพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ ร้องเรียนความโปร่งใสในการให้บริการ เช่น ร้องเรียนเกี่ยวกับหน่วยงานสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสาขา ว่า ไม่ดูแลรักษาสถานที่ราชการ สกปรก ส่งเสียงดังรบกวน จัดให้มีสถานที่สูบบุหรี่ใกล้เคียงบ้านเรือนประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ตรวจสอบเอกสาร ไม่ตรวจสอบลายมือชื่อ ไม่ตรวจสอบตัวบุคคล มีการลัดคิวรับบริการ ร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ว่าพูดจาไม่สุภาพเรียบร้อย แต่งตัวไม่สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตัวไม่เหมาะสม และร้องเรียนปัญหาเรื่องพิพาทระหว่างเอกชนด้วยกันเอง เช่น เรื่องร้องเรียนจัดสรรต่าง ๆ เป็นต้น

กรณีที่มีการร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสาขา นั้น อาจเข้าลักษณะเป็นการกล่าวหาหรือกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งผู้บังคับบัญชาต้องตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงในเบื้องต้น แล้วพิจารณาว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ที่ถูกร้องเรียนกล่าวหากระทำความผิดวินัยหรือไม่ อย่างไร เพื่อรายงานกองการเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานเจ้าของเรื่องพิจารณาเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนการร้องเรียนกล่าวหาในเรื่องอื่นที่ไม่ใช่การร้องเรียนกล่าวหาโทษเจ้าหน้าที่ อาจมีความหมายเทียบเคียงได้กับความหมายของการร้องทุกข์ ซึ่งได้มีคำจำกัดความไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดการเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๔ ว่า หมายถึง คำร้องทุกข์ที่ผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นหรือส่งต่อเจ้าหน้าที่ ณ ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการ ฝ่ายบริหาร และหมายรวมถึง คำร้องทุกข์ที่ได้ยื่นแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องทุกข์เดิม โดยมีประเด็นหรือข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ด้วย การร้องทุกข์เป็นไปในลักษณะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาและเยียวยาความเดือดร้อนของผู้ร้องทุกข์ ซึ่งมักจะมีการนำมากล่าวรวมไปพร้อมกันในคราวเดียวกันเป็นคำเดียวกัน เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นการร้องเรียนหรือร้องทุกข์ ต่างก็มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือการได้รับการแก้ไขปัญหาให้ได้ตามความประสงค์ของผู้ร้อง หรือได้รับการบรรเทา หรือได้รับการเยียวยาปัญหาความเดือดร้อนของผู้ร้องได้ตาม

ความเหมาะสม หรือหากไม่ได้ตามความประสงค์ ซึ่งอาจเป็นเพราะพันวิสัยที่จะดำเนินการให้ได้ หรือเกิดจากความเข้าใจผิดของผู้ร้อง ก็ต้องมีการอธิบายทำความเข้าใจแก่ผู้ร้องจนเป็นที่พอใจ

๒.๒ ประเภทการร้องเรียนกล่าวหา

ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การร้องเรียนกล่าวหาไม่ได้มีเพียงช่องทางการร้องเรียนด้วยวาจาโดยทางโทรศัพท์ ร้องเรียนด้วยตนเองโดยเข้าพบกับพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือการร้องเรียนด้วยหนังสือเท่านั้น แต่ช่องทางการร้องเรียนเปิดกว้างและอำนวยความสะดวกให้กับผู้ร้องมากมายหลายช่องทาง นอกเหนือจากศูนย์ดำรงธรรมสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ศูนย์ดำรงธรรมกรมที่ดิน ศูนย์ดำรงธรรมกระทรวงมหาดไทย ระบบการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล (๑๑๑๑) แล้ว ยังสามารถร้องเรียนผ่านแอปพลิเคชันไลน์ เฟซบุ๊ก และช่องทางการร้องเรียนต่าง ๆ ที่มีแต่จะเพิ่มมากยิ่งขึ้นในอนาคต อันจะทำให้ประชาชนผู้มาติดต่อราชการหรือประชาชนทั่วไปที่คอยเฝ้าติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถที่จะร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ได้เกือบจะตลอดเวลาในแต่ละวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการหรือนอกเวลาราชการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจึงต้องเตรียมพร้อมในการดำเนินการเรื่องร้องเรียนที่อาจจะมีเพิ่มมากขึ้นในอนาคตข้างหน้า ด้วยความรวดเร็ว จัดการเรื่องร้องเรียนกล่าวหาให้เป็นที่ยุติ มิให้ค้างค้ำ ทั้งนี้ แม้จะมีช่องทางการร้องเรียนที่หลากหลาย แต่ก็มีรูปแบบสำคัญอยู่ ๒ รูปแบบ คือ

๑. บัตรสนเทห์ เป็นการร้องเรียนกล่าวหาโดยไม่ปรากฏตัวผู้ร้องเรียนกล่าวหา หรือมีการร้องเรียนกล่าวหาโดยไม่ได้ลงชื่อจริง นามสกุลจริง แต่ใช้ชื่อสมมติหรือไม่ลงชื่อร้องเรียน การร้องเรียนโดยใช้รูปแบบบัตรสนเทห์ดังกล่าวจึงเป็นช่องทางให้มีการกลั่นแกล้งกันได้ ทำให้ราชการต้องเสียกำลังเจ้าหน้าที่และเสียเวลาในการตรวจสอบหาข้อเท็จจริง ทำให้เจ้าหน้าที่ที่ถูกร้องเรียนกล่าวหาเสียกำลังใจในการปฏิบัติงาน และการที่ผู้ร้องเรียนไม่กล้าแสดงตัวแสดงความจริง เป็นความไม่เป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่ที่ถูกร้องเรียนกล่าวหา เนื่องจากไม่มีโอกาสชี้แจงความจริง ดังนั้น เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาด้วยบัตรสนเทห์ จะต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาโดยให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางของมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งวางแนวทางให้รับพิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลที่แน่นอนเท่านั้น โดยถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย

บัตรสนเทห์ที่ระบุหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง หมายถึง ผู้ร้องเรียนจะต้องชี้เบาะแสโดยระบุให้เห็นถึงพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ร้องเรียนมาให้ชัดเจน ไม่คลุมเครือว่ามีพยานหลักฐานใดบ้าง อาจเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ก็ได้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาว่าเรื่องที่กล่าวหาานั้นมีเหตุผลหรือมีพฤติการณ์เชื่อมโยงพอจะเชื่อในเบื้องต้น

ว่าเป็นไปตามที่กล่าวหาได้หรือไม่ เพียงใด เช่น ร้องเรียนกล่าวหาว่าได้มาติดต่อที่สำนักงานที่ดิน กรุงเทพมหานคร สาขา..... แต่เจ้าหน้าที่ได้เรียกเก็บเงินในการจดทะเบียน หรือร้องเรียนกล่าวหาว่ามีเจ้าหน้าที่ชื่อ นาย ก. มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาว กับ นางสาว ข. ที่มีใช้คู่สมรส เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ที่ถูกกล่าวหาเป็นผู้ใด มาติดต่อทำนิติกรรมเรื่องใด วันเวลาใด นาย ก. และ นางสาว ข. มิใช่เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานที่ดินแห่งนั้น เป็นต้น การร้องเรียนลักษณะนี้ถือว่าไม่ระบุหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ส่วนการชี้พยานบุคคลแน่นอน หมายถึง ต้องระบุให้เห็นถึงชื่อพยานบุคคลว่ามีใคร เป็นใคร เพื่อจะได้เชิญมาให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือขอข้อมูลข้อเท็จจริง ซึ่งควรเป็นบุคคลที่เห็นได้จริง ซึ่งกรณีนี้ หากบัตรสนเท่ห์ไม่ได้ระบุหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้งแล้ว แต่กลับชี้พยานบุคคลแน่นอน บัตรสนเท่ห์นี้ก็ไม่เป็นที่น่าเชื่อถือที่จะรับไว้พิจารณา อย่างไรก็ตาม ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนกล่าวหาควรใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าควรรับไว้พิจารณาหรือไม่ โดยคำนึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงของพยานหลักฐานต่าง ๆ ด้วยว่าข้อเท็จจริงนั้น อาจมีได้ทั้งมูลความจริงและไม่มีมูลความจริง โดยคำนึงถึงผลกระทบหรือความเสียหายของราชการ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ตลอดจนสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๒. ร้องเรียนกล่าวหาที่ปรากฏตัวบุคคล ในกรณีนี้ให้หมายรวมถึง การร้องเรียนกล่าวหาด้วยวาจา ร้องเรียนโดยตรงด้วยตนเองโดยการเข้าพบกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ร้องเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และช่องทางการร้องเรียนต่าง ๆ ที่หน่วยงานกรมที่ดิน หรือหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานองค์กรอื่นที่ได้จัดให้มีขึ้น ซึ่งปรากฏชื่อ-สกุลของผู้ร้องเรียนกล่าวหาที่แน่นอนชัดเจน ทั้งหมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่ เพื่อให้สามารถติดต่อกลับได้ อย่างไรก็ตามหากเป็นการร้องเรียนผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์หรือร้องเรียนเป็นหนังสือที่ระบุชื่อ-สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ร้อง แต่เป็นการสมมติขึ้นมา เมื่อติดต่อกลับไปตามที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ที่แจ้งไว้ กลับไม่ปรากฏตัวหรือเป็นการแอบอ้างชื่อบุคคลอื่น กรณีนี้จัดเป็นประเภทบัตรสนเท่ห์

กรณีที่มีการร้องเรียนด้วยวาจา หรือทางโทรศัพท์ เจ้าหน้าที่ต้องสอบถามเรื่องร้องเรียนกล่าวหา ปัญหาที่เกิดขึ้น ให้ได้รายละเอียดที่ชัดเจนว่าต้องการร้องเรียนเรื่องอะไร เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือองค์กรใด บันทึกข้อร้องเรียนของผู้ร้องให้กระชับรัดกุม เข้าประเด็น กรณีเดินทางมาร้องเรียนด้วยวาจา ให้ผู้ร้องลงลายมือชื่อ ชื่อ-สกุล ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ หากร้องเรียนทางโทรศัพท์ให้สอบถามชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ หากผู้ร้องมีข้อมูลที่เป็นเอกสารก็ขอให้ผู้ร้องส่งเอกสารมาเพิ่มเติมทางไปรษณีย์ได้

๒.๓ เรื่องร้องเรียนเป็นความลับหรือไม่

เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาไม่ว่าจะเป็นบัตรสนเท่ห์หรือการร้องเรียนที่ปรากฏตัวบุคคลผู้กล่าวหาที่แน่นอนชัดเจน ในเบื้องต้นให้ถือเป็นความลับทางราชการ (ตามหนังสือสำนัก

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวจ้างเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๒๐๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวจ้างเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย) การเป็นความลับต้องคุ้มครองทั้งฝ่ายผู้ร้องและผู้ถูกร้อง เนื่องจากยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงและอาจเป็นการกลั่นแกล้งให้ได้รับความเสียหายได้ จึงให้ดำเนินการโดยยึดถือตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ในหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ ดังกล่าว เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาถูกคู่กรณีฟ้องร้องหมิ่นประมาท เพื่อปิดบังคับให้ผู้ร้องถอนคำร้องเรียน หรือเพื่อให้ได้รับความเดือดร้อนในการต่อสู้คดี โดยนำสำเนาคำร้องของผู้ร้องมาเป็นหลักฐานในการฟ้องร้องต่อศาล โดยเมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาแล้ว ให้ดำเนินการเป็นความลับ ระมัดระวังในการเก็บรักษาเอกสารคำร้อง อย่าให้ผู้ร้องได้รับภัยหรือความไม่ชอบธรรมอันอาจเนื่องมาจากการร้องทุกข์กล่าวโทษ (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลับ ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๑๒๒ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราวจ้างทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการ, หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๑๔๐ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราวจ้างทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการ, หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๓ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๙ เรื่อง แนวทางการดำเนินการเรื่องราวจ้างทุกข์และกล่าวโทษและแจ้งเบาะแสการกระทำผิดกฎหมาย และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๔๓๑๓ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราวจ้างทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการ)

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องใช้ความระมัดระวังเรื่องดังกล่าวอย่างเข้มงวด อย่าได้พลั้งเผลอ หลงลืม ขาดความระมัดระวัง เมื่อได้รับเรื่องมาแล้วให้ถือเป็นความลับ เพราะฉะนั้น การส่งเรื่องให้กับผู้ถูกกล่าวหา ผู้ถูกร้องเรียน ส่งเรื่องระหว่างหน่วยงานสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จะต้องดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวิธีการรักษาความลับมิให้รั่วไหล และวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยในเบื้องต้นเมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนที่ผู้ร้องร้องต่อเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร หรือเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา โดยตรง ให้เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร หรือเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา กำหนดชั้นความลับเนื่องจากเรื่องร้องเรียนดังกล่าวถือว่ามีความสำคัญเกี่ยวข้องกับ เรื่องราว บุคคล วัตถุ หรืออะไรก็ตามอันเป็นข้อมูลข่าวสารลับ ซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ โดยปกติเรื่องร้องเรียนกล่าวหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสาขา ดังกล่าวมาข้างต้น จะกำหนดในชั้น ลับ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารลับ

ซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรง ให้กำหนดชั้นลับมาก และหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงที่สุด ให้กำหนดชั้นลับที่สุด โดยแสดงเครื่องหมายชั้นความลับด้วยอักษรตัวโตสีแดง กลางหน้ากระดาษทั้งบนและล่าง แล้วใช้ใบปกข้อมูลข่าวสารลับปิดทับ เมื่อได้กำหนดชั้นความลับแล้ว สามารถปรับชั้นความลับได้ หากพิจารณาเห็นว่า การกำหนดชั้นความลับเดิมไม่เหมาะสม แต่หากเป็นเรื่องร้องเรียนที่มีได้ร้องต่อเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร หรือเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา โดยตรง แต่ร้องเรียนต่อสำนักนายกรัฐมนตรี ศูนย์ดำรงธรรมกระทรวงมหาดไทย ศูนย์ดำรงธรรมกรมที่ดิน หรือหน่วยงานอื่นซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องผู้ได้กำหนดชั้นความลับมาแล้ว เมื่อได้มีการส่งเรื่องให้กับสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสาขา ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ชี้แจง ฯลฯ แล้ว ต้องคงชั้นความลับนั้นไว้ จะไปปรับหรือยกเลิกชั้นความลับนั้นมิได้ เว้นแต่เจ้าของเรื่องจะได้กำหนดระยะเวลาในการปรับชั้นความลับไว้ หรือคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยให้เปิดเผย อันเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับเรื่องร้องเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต้องคงชั้นความลับนั้นไว้ และเป็นที่ต้องระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่

นอกจากนี้ หนังสือร้องเรียนของผู้ร้องเมื่ออยู่ในครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ให้ถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแม้โดยหลักจะสามารถเปิดเผยได้ แต่หากเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว^๑ ก็ไม่สามารถเปิดเผยได้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจึงต้องใช้ความระมัดระวัง มิเช่นนั้นอาจถูกพิจารณาดำเนินการทางวินัยได้ เช่น การนำหนังสือร้องเรียนของนาย เอ ที่มีการกล่าวหา นาย ก. ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๓๔ ว่า นาย ก. ไม่ใช่เจ้าของที่ดินที่แท้จริง แต่ไปหลอกเอาที่ดินมาจากนาย ข. เก็บไว้ในสารบบที่ดินแปลงที่ถูกร้องเรียน เมื่อนาย ก. เจ้าของที่ดินมาขอตรวจสอบสารบบที่ดิน หรือเจ้าหน้าที่นำสารบบที่ดินออกมาดำเนินการ อาจทำให้นาย ก. พบเห็นหนังสือร้องเรียนดังกล่าว และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนได้ เจ้าหน้าที่จึงพึงระมัดระวังเก็บรักษาหนังสือร้องเรียนไว้เป็นการเฉพาะ อย่าให้ถูกเปิดเผยออกไป หรือ การส่งหนังสือร้องเรียนที่ปรากฏชื่อผู้ร้องให้กับผู้ถูกร้องได้ทราบ เพื่อชี้แจงหรือเชิญมาให้ถ้อยคำ ทั้งที่เรื่องร้องเรียนนั้นเป็นเรื่องที่สามารถหาข้อเท็จจริงได้จากเอกสารหลักฐาน การเปิดเผยชื่อผู้ร้องมิได้เป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาข้อเท็จจริง เช่น ร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดว่า ไม่มีการจัดทำบัญชี ไม่ปิดบัญชี ให้เห็นในที่เปิดเผยทุกเดือน ประเด็นนี้สามารถตรวจสอบแสวงหาข้อเท็จจริงจากเอกสารหลักฐานได้ หรือเข้าตรวจสอบในสถานที่ที่มีการร้องเรียนได้ มิจำเป็นต้องเปิดเผยชื่อผู้ร้อง เป็นต้น หากต้องส่งสำเนาคำร้องให้แก่พยาน ผู้ถูกกล่าวหา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปกปิดชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องก่อนถ่ายสำเนา หรือใช้วิธีคัดย่อคำร้องเรียนกล่าวหาแล้วพิมพ์ขึ้นใหม่

^๑ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้ เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่ากรณีที่มีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ได้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการใช้อุบัติตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้วยการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเกี่ยวกับบุคคลใด

(๕) ต่อหอดูดาวแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(๗) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๘) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๙) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทที่ ๓

การดำเนินการกรณีมีการร้องเรียนกล่าวหา

๓.๑ การพิจารณาเรื่องร้องเรียนกล่าวหา

เรื่องร้องเรียนกล่าวหาประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรื่องต้องพิจารณาตรวจสอบเป็นข้อมูลอันดับแรกก่อนที่จะดำเนินการในขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริง คือ

๑. ผู้ร้องเรียนกล่าวหา เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนต้องตรวจสอบตัวตนผู้ร้องว่าเป็นผู้ใด ร้องเรียนเอง หรือผู้ร้องแทน ระบุชื่อ-สกุล หรือประสงค์ปกปิดชื่อ-สกุล ระบุสถานที่ติดต่อที่ใด หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อกลับผู้ร้องเรียน เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันตัวตน และเป็นประโยชน์กับผู้ร้องและเจ้าหน้าที่ในการติดต่อสอบถามขอข้อมูลเพิ่มเติม บางกรณีผู้ร้องอาจจะระบุชื่อ-สกุล ชัดเจน แต่ไม่แจ้งที่อยู่ หรือหมายเลขโทรศัพท์ให้ติดต่อได้ การพิจารณาเรื่องร้องเรียนจึงให้พิจารณาไปตามประเด็นที่ร้องเรียนมา และไม่อาจขอข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ และเมื่อพิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้วเสร็จ ก็ไม่จำเป็นต้องแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้ร้องแต่อย่างใด เว้นแต่เป็นการร้องเรียนผ่านช่องทางสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือออนไลน์ ที่มีช่องทางให้ตอบกลับได้ บางกรณีให้หมายเลขโทรศัพท์และหรือที่อยู่ไว้แต่เมื่อโทรกลับไปตามหมายเลขนั้นไม่สามารถติดต่อได้ หรือหนังสือที่ส่งไปทางไปรษณีย์ถูกส่งกลับมา เจ้าหน้าที่ควรบันทึกข้อมูลการติดต่อดังกล่าวไว้เป็นข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ การที่ผู้ร้องระบุชื่อ-สกุล อาจไม่ใช่ชื่อของผู้ร้องจริง แต่เป็นการแอบอ้าง หนังสือร้องเรียนนี้ก็ให้จัดเป็นบัตรสนเท่ห์ การไม่สามารถติดต่อกับไปยังผู้ร้องเรียนเพื่อยืนยันว่ามีตัวตนจริง อาจเป็นการสร้างเรื่องให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสียหายก็เป็นได้ เมื่ออ่านหนังสือร้องเรียนแล้ว จึงต้องประเมินด้วยว่าเรื่องน่าเชื่อถือเพียงใด หากผู้ร้องแจ้งหมายเลขโทรศัพท์มาด้วย ควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ร้องโดยขอให้ยืนยันว่า ผู้ร้องได้ร้องเรียนมาจริงหรือไม่ วิธีการสอบถามไม่ควรบอกเรื่องหรือประเด็นการร้องเรียนก่อน ควรถามว่า ท่านได้ส่งเรื่องร้องเรียนมาจริงหรือไม่ และให้บอกเล่ารายละเอียดเรื่อง หากเป็นบัตรสนเท่ห์ที่ปรากฏกรณีแวดล้อมชัดเจน ตลอดจนอ้างพยานชี้ชัด ที่สามารถรับไว้พิจารณาแล้ว ต้องตรวจสอบว่า ผู้ร้องระบุชื่อสมมติใด เช่น ใช้ชื่อสมมติว่า “ประชาชนคนไทย” เมื่อกล่าวถึงบุคคลผู้ร้องในหนังสือให้เขียนว่า “ผู้ใช้นามว่า ประชาชนคนไทย” หากไม่ระบุชื่อ ให้เขียนว่า “ผู้ร้องไม่ระบุชื่อ” หากผู้ร้องแจ้งว่าต้องการให้ปกปิดชื่อ ให้เขียนว่า “ผู้ร้องประสงค์ให้ปกปิดชื่อ” และต้องไม่เปิดเผยชื่อผู้ร้องเนื่องจากผู้ร้องอาจได้รับความเดือดร้อนตามเหตุแห่งการร้องเรียนนั้น

๒. ผู้ถูกร้องเรียนกล่าวหา หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หน่วยงาน (สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสาขา) และบุคคลภายนอก ที่ถูกร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องพฤติการณ์ การปฏิบัติหน้าที่ เรื่องส่วนตัว เรื่องในหน้าที่รับผิดชอบของผู้ถูกร้องเรียน รวมถึงเรื่องที่ว่าบุคคลหรือหน่วยงานดังกล่าวสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้กับผู้ร้องเรียน เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบให้ได้ความ

ชัดเจนว่าผู้ร้องเรียนเป็นบุคคลใด หากเป็นข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หน่วยงาน (สำนักงานที่ดิน กรุงเทพมหานคร และสาขา) ต้องตรวจสอบว่าเป็นบุคคลใด มีตัวตนอยู่จริงหรือไม่ และให้ถือปฏิบัติว่าผู้ร้องเรียนต้องได้รับความคุ้มครองมิให้ได้รับความเดือดร้อนเช่นเดียวกับผู้ร้องเรียน

๓. พยานหลักฐาน เรื่องร้องเรียนดังกล่าว อ้างพยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานบุคคล ใดในการตรวจสอบ/สืบสวนข้อเท็จจริง ควรต้องนำพยานหลักฐานนั้นเข้ามาพิจารณาให้ครบถ้วนตามที่ผู้ร้องอ้างถึง เว้นแต่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เกี่ยวกับประเด็นเรื่องที่ร้องเรียน และไม่สิ่งที่จะต้องคุ้มครองผู้ร้องหรือผู้ให้ข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่าให้ได้รับภัยหรือความไม่ชอบธรรมอันเนื่องมาจากการร้องเรียนดังกล่าว ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๒๐๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำความผิดวินัย

๔. การจับประเด็นเรื่องร้องเรียน คำว่า “ประเด็น” โดยทั่วไปหมายถึง หัวข้อหรือจุดสำคัญของเรื่อง ข้อร้องเรียนกล่าวหาของผู้ร้องเรียนไม่ว่าจะจัดทำเป็นหนังสือ ร้องเรียนด้วยวาจาหรือรูปแบบอื่น ๆ เปรียบได้ดังการเล่าเรื่อง อธิบายความ และแสดงความประสงค์ของผู้ร้อง แต่การเขียนการพูดเพื่อสื่อสารให้เข้าใจเป็นทักษะส่วนตัวของผู้ร้องบวกกับความสามารถในการนำหลักวิชาภาษาไทยที่ร่ำเรียนมาใช้ บางคนสามารถสื่อสารใจความสำคัญของเรื่อง ได้กระชับ เข้าใจง่าย บางคนอธิบายรายละเอียดมากมาย แต่หาใจความหลักไม่ได้ บางคนวกไปวนมา สร้างความสับสน แต่ไม่ว่าผู้ร้องเรียนจะเป็นเช่นไร ก็ไม่สำคัญเท่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรื่อง ต้องใช้ความสามารถทางวิชาเรียงความ ย่อความที่เคยศึกษามาแต่ชั้นประถมศึกษา บวกกับทักษะ ความรู้ความเข้าใจ การจับใจความว่าอ่าน-ฟังแล้วต้องจับใจความสำคัญ (สิ่งที่เป็นสาระสำคัญที่สุดของเรื่อง) ได้ว่าปัญหาของผู้ร้องเรียนคืออะไร ผู้ร้องขยายรายละเอียดของปัญหาอันเป็นเหตุของเรื่องร้องเรียนอย่างไร ผู้ร้องต้องการสื่อสารอะไร แล้วสรุปใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ข้อคิดเห็น ความประสงค์ของผู้ร้อง ให้เด่นชัด โดยใช้ประโยคสั้น ๆ ภาษาที่เข้าใจ แล้วเรียบเรียงให้เป็นระเบียบ โดยต้องลำดับเรื่องราวให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร และต้องลำดับเหตุการณ์และเวลาตามลำดับชั้น เมื่อสามารถเข้าใจเรื่องที่ร้องเรียนได้ จับประเด็นได้ ก็จะสามารถตรวจสอบ/สืบสวนข้อเท็จจริงได้ตรงประเด็น ไม่นอกประเด็น และไม่ขยายประเด็น ให้กับเรื่องร้องเรียน เพื่อจะสามารถดำเนินการเรื่องร้องเรียนได้รวดเร็วขึ้น และไม่เสียเวลาในการไปตรวจสอบแสวงหาข้อเท็จจริง เช่น

- หากหนังสือร้องเรียนเขียนมาโดยใช้ภาษาพูด ต้องปรับแก้ให้เป็นภาษาเขียน เช่น “นาย ก. ได้ทำผิดคิดชู้กับผู้ร้องเยอะแยะมากมายหลายเรื่อง” สรุปความได้ว่า “นาย ก. ได้ประพฤติตัวมิชอบกับผู้ร้องหลายประการ”

- ผู้ร้องเรียนว่า “ข้าพเจ้าเป็นทนายทนาย ก. ทราบมาว่าผู้จัดการมรดกได้มายื่นขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดของบิดา เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ซึ่งขัดกับพินัยกรรม ที่ระบุว่าที่ดินยกให้บุตร

ทั้งห้าคน” จับประเด็นได้ว่า “ผู้จัดการมรดกของนาย ก. ได้ขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินของ นาย ก. เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ แต่พินัยกรรมของนาย ก. ระบุว่า ยกที่ดินดังกล่าวให้บุตรห้าคน ซึ่งรวมถึงผู้ร้องด้วย” เรื่องร้องเรียนเขียนมาเพียงแค่นี้ ไม่ได้แจ้งความประสงค์ท้ายคำร้องว่าต้องการสิ่งใด เมื่อจับประเด็นได้สาระสำคัญดังกล่าวแล้ว จึงต้องใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์ด้วยว่าผู้ร้องมีวัตถุประสงค์ใด กรณีเช่นนี้พิจารณาได้ว่า ผู้ร้องประสงค์ให้ยกเลิกการขอรังวัดดังกล่าว เจ้าหน้าที่จึงต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าเป็นอย่างไร และการขอรังวัดดังกล่าวชอบหรือไม่ อย่างไร

ดังนั้น เมื่อจับประเด็นได้ ก็จะสามารถกำหนดประเด็นปัญหาที่จะต้องพิจารณา พิสูจน์ หรือวินิจฉัยโดยพยานหลักฐานเพื่อฟังให้เป็นที่ยุติต่อไป การกำหนดประเด็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาได้แก่ ข้อเท็จจริงที่ฝ่ายหนึ่งกล่าวอ้างแต่อีกฝ่ายหนึ่งปฏิเสธ หรือข้อเท็จจริงที่ยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ เช่น

- กรณีจึงมีประเด็นปัญหาต้องพิจารณาว่า นายสไตส์ ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรังวัดสอบเขตที่ดิน โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๙๙ หน้าสำรวจ ๑๒๒๒ ตำบลบางซื่อ อำเภอจตุจักร กรุงเทพมหานคร รายงานยี่หว่า โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้ร้อง ใช้สายตาดูถูกผู้ร้อง ปฏิเสธความรับผิดชอบ จัดทำเอกสารเรื่องรังวัดผิดพลาด ละเลยเพิกเฉยเรื่องรังวัดที่เป็นข้อพิพาทของผู้ร้อง ทำให้ต้องทำการรังวัดถึง ๓ ครั้ง เกิดความเสียหายหรือไม่ อย่างไร

- กรณีจึงมีประเด็นปัญหาต้องพิจารณาว่า เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวได้กระทำการแก้ไขโฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดินและจัดทำเอกสารการรังวัดเป็นเท็จ หรือไม่

- กรณีจึงมีประเด็นปัญหาต้องพิจารณาว่า สารบบเรื่องราวของโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๔๖๑ หน้าสำรวจ ๑๒๑๒ ตำบลท่าแร้ง อำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยรวมถึงเอกสารเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ประเภทขาย โฉนดที่ดินเลขที่ดังกล่าว ระหว่าง บริษัท สตาร์ จำกัด ผู้ขาย กับ นางสาวสุดสวย ผู้ซื้อ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ สูญหายไปตั้งแต่เมื่อใด อย่างไร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบเป็นบุคคลใด

- กรณีมีประเด็นปัญหาต้องพิจารณาว่า นาย เอ มีพฤติกรรมกดขี่ข่มเหงผู้ได้บังคับบัญชาใช้กิริยาจาตุถูกเหยียดหยามเจ้าหน้าที่ หรือไม่ อย่างไร

การกำหนดประเด็นปัญหาเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยประสบการณ์ ข้อสำคัญเมื่อกำหนดประเด็นแล้วจะต้องสามารถชี้ให้เห็นว่าผิดหรือถูกได้ หรือเมื่อพิจารณาแล้วสามารถนำไปสู่ประเด็นหลักหรือประเด็นรองได้ ดังนั้น การกำหนดประเด็นควรเป็นประเด็นที่สำคัญเท่านั้น เช่น “กล่าวหาว่ามีกลุ่มบุคคลบุกรุกเข้ามาปลูกสร้างที่พักอาศัยในพื้นที่บริเวณสนามเด็กเล่น ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะส่วนกลางของโครงการซื้อสัตย์คอนโดมิเนียม และมีการใช้พื้นที่บริเวณลานจอดรถ ประกอบกิจการเคาเฟ่และซ่อมสัรยยนต์ สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้พักอาศัยภายในอาคารชุด เพราะละอองสีฟุ้งกระจาย รบกวนการสูดดม และเกิดรอยจุดต่างเปื้อนรถที่จอดอยู่บริเวณนั้น ฯลฯ” ควรตัดทอนรายละเอียดที่อธิบายความมาคงเหลือให้เป็นประเด็นหลักว่า “กรณีมีประเด็นปัญหาต้องพิจารณาว่า มีกลุ่มบุคคลบุกรุกเข้ามาปลูกสร้าง

ที่פקอาศัยในพื้นที่บริเวณสนามเด็กเล่น ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะส่วนกลางของโครงการ ชื่อสัตย์
คอนโดมิเนียม และมีการใช้พื้นที่บริเวณลานจอดรถ ประกอบกิจการเคาะฟันและซ่อมสัรยยนต์
สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้พักอาศัยภายในอาคารชุด หรือไม่ อย่างไร” เป็นต้น

๓.๒ การตรวจสอบข้อเท็จจริง

การตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อให้ทราบ
รายละเอียดของเรื่องที่มีการร้องเรียนกล่าวหา ไม่มีระเบียบกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่
ผู้ปฏิบัติจึงต้องดำเนินการอย่างใดก็ได้ โดยพิจารณาตามสภาพของเรื่องที่มีการร้องเรียนกล่าวหาเพื่อ
ให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติประกอบพยานหลักฐานที่แสวงหามาได้ เพื่อพิจารณาตอบคำถาม อธิบาย
สร้างความเข้าใจ แก้ไข บรรเทาปัญหา ให้กับผู้ร้องเรียน และเพื่อให้เรื่องร้องเรียนเป็นที่ยุติ และเนื่องจาก
การตรวจสอบข้อเท็จจริงไม่มีระเบียบกฎหมายกำหนดรูปแบบไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชา
(เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร /สาขา) จึงอาจดำเนินการโดยมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่เห็นสมควร
เหมาะสม ไม่มีส่วนได้เสีย และควรมีตำแหน่งในระดับเท่ากับหรือสูงกว่าผู้ถูกร้องเรียน เพื่อทำการ
ตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ หรือผู้บังคับบัญชาอาจดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในรูปแบบของ
คณะกรรมการ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งปกติจะมีจำนวน ๓ คน เพื่อสามารถ
พิจารณาความเห็นเสียงข้างมากได้ แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการแต่ละคนอาจมีความเห็นที่แตกต่าง
กันได้ เมื่อพิจารณาข้อมูลของผู้ร้องเรียนกล่าวหา ผู้ถูกร้องเรียนกล่าวหา พยานหลักฐาน และจับประเด็น
เรื่องร้องเรียนกล่าวหาแล้ว ควรต้องดำเนินการดังนี้

๑. วางแนวทางการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนทำการสอบถาม ก่อนการตั้งคำถาม
ต้องกำหนดขอบเขตให้เฉพาะเจาะจงในกรณีเรื่องร้องเรียนให้ตรงประเด็น ไม่นอกประเด็น เช่น
วางแนวทางโดยสอบสวนนาย ก. และ นาง ข. ซึ่งเป็นพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ และ
พยานบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี หรือถูกพาดพิงถึง) และสอบสวนนางสาว บี ผู้ร้อง โดยประสานทาง
โทรศัพท์ แล้วมีหนังสือเชิญมาให้ถ้อยคำทางสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา..... หรือ
ในสถานที่ที่ผู้ร้องสะดวก หรือมีหนังสือขอข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ขอสำเนาเอกสารหนังสือการอุทธรณ์ที่ดินของ
นางสาว บี ให้เป็นที่สาธารณประโยชน์พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องจากสำนักงานเขต..... เพื่อรวบรวมเป็น
พยานหลักฐานในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

๒. รวบรวมพยานหลักฐาน ต้องแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง
และที่เห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง หากพยานหลักฐานไม่ครบถ้วน ให้หาให้ครบถ้วนในส่วนที่
เกี่ยวข้อง เช่น การชี้แจงข้อเท็จจริงต้องมีพยานหลักฐานประกอบให้สอดคล้องกัน หากพยานหลักฐานนั้น
ไม่ได้เก็บรักษาหรืออยู่ในการครอบครองของสำนักงานที่ดินฯ ควรต้องขอจากผู้ชี้แจง/ให้ถ้อยคำ
มิฉะนั้น เมื่อนำคำชี้แจงหรือถ้อยคำของพยานบุคคลนั้นมาพิจารณาจะไม่สามารถพิจารณาข้อเท็จจริงให้
เป็นที่ยุติได้ ต้องดำเนินการขอเพิ่มเติม กลับไปกลับมา เป็นการเสียเวลา หากพยานบุคคลให้ถ้อยคำหรือ

ชี้แจงได้กล่าวอ้างแต่ไม่มีเอกสารหลักฐาน ต้องบันทึกการไม่มีนั้นไว้ด้วย นอกจากนี้ การรวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วน ยังรวมถึงการออกไปตรวจสอบสถานที่ การขอความเห็นของผู้ที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ เว้นแต่เห็นว่าเป็นเรื่องไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเป็นการประวิงเวลา

๒.๑ พยานบุคคลที่สำคัญเกี่ยวข้องทุกคนต้องได้ชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ โดยปกติจะต้องสอบปากคำผู้ร้องเรียนเป็นคนแรก หากหนังสือร้องเรียนนั้นคลุมเครือไม่ชัดเจน ในประเด็นที่กล่าวหาและบุคคลที่ถูกร้องเรียนกล่าวหา หากชัดเจนแล้ว จึงให้พิจารณาสอบสวนหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงความสำคัญว่าเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดเหตุการณ์เพียงไร อยู่ในเวลาที่เกิดเหตุหรือไม่ เช่น ร้องเรียนว่าได้มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่งานทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ๒ ในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่หญิง ชื่อ นางสาว ก. พุดไม่สุภาพ ต่่าวผู้ร้อง ควรตรวจสอบว่าในงานทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ๒ มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมดกี่คน ในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดลาป่วย ลาพักผ่อน ไปราชการ หรือไม่ได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ในวันดังกล่าว คนใดบ้าง เมื่อบุคคลนั้นไม่อยู่ในเวลาที่เกิดเหตุ ก็มีใช้ประจักษ์พยาน ไม่จำเป็นต้องสอบถามในประเด็นนี้ แต่อาจสอบถามถึงพฤติกรรมส่วนตัวทั่วไปของนางสาว ก. เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงนำมาประกอบสนับสนุนการพิจารณาว่าโดยปกตินางสาว ก. มีนิสัยเช่นไร เคยมีพฤติกรรมต่่าวผู้มาติดต่อราชการมาก่อนหรือไม่ หากไม่เคยพบเห็นพฤติกรรมดังกล่าว ปกติเป็นคนอารมณ์ดี พุดจาไพเราะ ก็จะสามารถนำมาประกอบการพิจารณาในทางที่เป็นคุณแก่นางสาว ก. ผู้ถูกร้องเรียนได้ แต่หากนางสาว ก. มีนิสัยปกติเป็นคนพุดจาเสียงดัง โพงพาง แต่ไม่เคยปรากฏว่าได้ต่่าวผู้มารับบริการ มีแต่พยายามอธิบายให้เข้าใจด้วยเสียงดัง ๆ ห้วน ๆ นั้น ก็อาจนำมาพิจารณาได้ว่า ผู้ถูกร้องเรียนไม่มีพฤติกรรมตามที่ถูกกล่าวหา แต่ควรกำชับว่ากล่าวให้ปรับปรุงการใช้น้ำเสียง ระดับความดังของเสียง และใช้คำพุดให้น่าฟังขึ้น แต่หากได้ความว่ามีพฤติการณ์ปกติเป็นดังที่ถูกร้องเรียนมา และมีพยานบุคคลเสียงข้างมากให้ถ้อยคำสอดคล้องทำนองเดียวกัน ก็อาจรับฟังได้ว่าเป็นดังที่มีการกล่าวหา ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงระดับความสัมพันธ์กับผู้ถูกกล่าวหา เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วย ส่วนผู้ถูกกล่าวหา นั้น ปกติจะถูกสอบปากคำเป็นคนสุดท้าย เพื่อให้ผู้สืบสวนข้อเท็จจริงได้เก็บรวบรวมข้อมูลได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ แต่บางกรณีอาจสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาเป็นคนแรก เช่น กรณีที่มีประเด็นเรื่องร้องเรียนประเด็นเดียว ประเด็นที่ไม่จำเป็นต้องหาข้อเท็จจริงที่ละเอียดซับซ้อน หรือมีข้อระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ดังนั้น การจะสอบปากคำผู้ใดก่อนหรือหลัง เป็นขั้นตอนวิธีการที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไปตามสถานการณ์ที่เหมาะสม บันทึกถ้อยคำพยานบุคคลต้องใช้ฉบับจริงประกอบรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒.๒ การแจ้งให้พยานบุคคลผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ชี้แจงข้อเท็จจริง ควรต้องจัดทำเป็นหนังสือ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันแน่ชัดว่าได้มีการดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนและผู้ถูกกล่าวหาโดยได้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นได้ชี้แจงให้ข้อเท็จจริง หนังสือดังกล่าว

ควรอ้างให้ทราบว่ามีการร้องเรียนกล่าวหาในประเด็นใด บุคคลที่แจ้งให้ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือมาให้ถ้อยคำเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ร้องเรียนอย่างไร ภาษาต้องชัดเจน เข้าใจง่าย สุกภาพ เรียบเรียงถ้อยคำหรือข้อความตามหนังสือร้องเรียนให้เข้าใจว่าจะถามผู้ร้องในเรื่องใด ให้ตอบในเรื่องใด หากในเรื่องร้องเรียนกล่าวหาไม่ประเด็นสาระสำคัญ แต่ไม่อยู่ในขอบเขตอำนาจของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสาขา ให้มีหนังสือสอบถามหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าว

๒.๓ พยานเอกสาร ต้องตรวจสอบว่ามีเอกสารหลักฐานใดเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตรวจสอบบ้าง เป็นพยานเอกสารที่เกาะเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ ทั้งกระบวนการ แล้วถ่ายสำเนาและรับรองความถูกต้องแนบประกอบเรื่อง ให้ครบถ้วน เช่น กรณีผู้ร้องหรือผู้ให้ถ้อยคำกล่าวอ้างถึงเอกสารใด ให้รวบรวมจากผู้ร้องและผู้ให้ถ้อยคำด้วย กรณีร้องเรียนเกี่ยวกับการนับคะแนนเสียงการเลือกตั้งคณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุด ให้รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนผู้ร่วมประชุม รายงานการประชุมเจ้าของร่วมนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องวางแผนทางในการรวบรวมพยานเอกสารด้วย เพราะมิฉะนั้นจะไม่สามารถประติดประต่อเรื่องได้โดยตลอด และต้องเสียเวลาเพิ่มขึ้นในการขอเอกสารจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และอาจทำให้เกิดความไม่พอใจกันได้

๓.๓ การรายงานผลการดำเนินการและความเห็น

การรายงานผลเป็นขั้นตอนสำคัญสุดท้ายของการดำเนินการเรื่องร้องเรียนกล่าวหาที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีภาระหน้าที่ในการนำพยานหลักฐานที่รวบรวมได้ทั้งปวงมาตรวจสอบความถูกต้องด้วยความละเอียดรอบคอบ แล้วพิสูจน์ว่า เรื่องที่มีการร้องเรียนกล่าวหาเป็นดังที่ร้องเรียนมาหรือไม่ ข้อเท็จจริงเป็นเช่นไร เจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดหรือไม่ พร้อมแสดงความคิดเห็นที่มีพยานหลักฐานและข้อกฎหมายรองรับ โดยต้องดำเนินการโดยปราศจากอคติ เพื่อผู้บังคับบัญชาจะได้พิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป การรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบข้อเท็จจริง เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย สั่งการของผู้บังคับบัญชา

การรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง ไม่มีกฎหมายกำหนดรูปแบบไว้ แต่ในทางปฏิบัติทั่วไปควรมีสาระสำคัญอย่างน้อย ๔ ส่วน คือ

(๑) เรื่องเดิม เป็นการกล่าวถึงเหตุแห่งที่มาของการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่ามีที่มาอย่างไร

(๒) ข้อเท็จจริง เป็นการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบข้อเท็จจริง ว่าได้ความอย่างไร โดยอาจแบ่งเป็นพยานบุคคลและพยานเอกสาร

(๓) ข้อกฎหมาย เป็นการกล่าวถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่ามีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างไรบ้าง

(๔) ความเห็น เป็นการเสนอความเห็นได้จากพยานหลักฐานที่ได้แสวงหาและรวบรวมประกอบข้อกฎหมายแล้ว มีความเห็นอย่างไร

ลักษณะการเขียนรายงาน

การเขียนรายงานถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของผู้เขียน แต่ละคนมีลักษณะ (style) การเขียนที่แตกต่างกัน แต่ขอให้ระลึกว่าเขียนเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นอ่าน ให้ผู้อื่นพิจารณา นอกจากจะต้องเขียนตามแบบและเขียนให้อ่านเข้าใจและสื่อความหมายได้แล้ว ยังจะต้องเขียนให้ถูกต้องในเนื้อหา ถูกหลักภาษา มีความชัดเจน รัดกุม กะทัดรัด หวังผลได้ตามจุดประสงค์ที่รายงาน และเป็นผลดีด้วย จึงต้องเขียนด้วยถ้อยคำ สำนวนที่เรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน เพื่อให้สามารถพูดได้ว่าเป็นการเขียนรายงานให้ดี และควรยึดแนวทางดังนี้

๑. ถูกต้อง คือ เขียนให้ถูกแบบ ถูกเนื้อหา ถูกหลักภาษา และถูกความนิยมโดยทั่วไป ซึ่งหมายถึง การใช้ภาษาเขียน ใช้ภาษาราชการไม่ใช่ภาษาพูด เช่น คำว่า **อะไร** เป็นภาษาพูด ไม่นิยมใช้ในหนังสือราชการ ควรเขียนว่า “ถ้อยคำของผู้ร้องเรียนไม่มีข้อเท็จจริงอันใดเพิ่มเติม” หรือ “ประชาชนร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนแสนสาหัสจากการปฏิบัติหน้าที่ของนางสาวดอกไม้” เมื่อเขียนให้แก้ไขเป็น “**เดือดร้อนเป็นอย่างยิ่ง**”

๒. ชัดเจน คือ ชัดเจนในเนื้อความ ชัดเจนในจุดประสงค์ และกระชับในวรรคตอน การเขียนหนังสือยาว ๆ ควรแบ่งวรรคตอน เว้นวรรค ย่อหน้า บ้าง ไม่ให้ดูเป็นพืด ทึบ ไม่โปร่งตา อ่านเข้าใจยาก และบางครั้งกว่าจะรู้เรื่องต้องอ่านตั้งแต่ต้นจนจบ ทำให้เสียเวลามาก

๓. รัดกุม คือ เขียนให้มีความหมายแน่นอน ดินไม่ได้ ไม่มีช่องโหว่ให้โต้แย้ง อย่าให้ผู้อ่านเกิดคำถามหรือมีข้อสงสัยไปได้หลายนัย สามารถยืนยันข้อเท็จจริงได้แน่นอน

๔. กะทัดรัด คือ เขียนให้สั้น ไม่ใช่ข้อความเยิ่นเย้อยืดเยื้อ หรือใช้ถ้อยคำฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น เช่น การใช้คำว่า **ที่-ซึ่ง-อัน และ-กับ-รวมทั้ง-ตลอดจน** ถือเป็นการใช้คำฟุ่มเฟือยไม่กะทัดรัด เพราะอาจตัดคำดังกล่าวนั้นออกได้หลายคำโดยไม่ทำให้เสียความ หรือเป็นการใช้คำเชื่อมที่ซ้ำกัน เช่น “ที่ดินจัดสรรโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๗๗ ซึ่งมีชื่อนางสาวฟ้าใส เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ **ซึ่ง**อยู่ในโครงการจัดสรรหมู่บ้านอยู่สุข” สามารถตัดคำว่า **ซึ่ง** ได้ / “**ดำเนินการ**จัดทำบ้านทึบถ้อยคำ” เมื่อตัดคำว่า **ดำเนินการ** ออกไปก็จะได้ถ้อยคำที่ชัดเจนแล้ว / “**นายแดงเป็นบุคคลผู้ซึ่ง**กระทำละเมิดต่อนางสาวเขียว” สามารถเขียนเป็น “**นายแดง**กระทำละเมิดต่อนางสาวเขียว”

๕. เขียนให้บรรลุจุดประสงค์และเป็นผลดี ความหมายของ *การเขียนให้บรรลุจุดประสงค์* คือ การเขียนรายงานให้เข้าใจว่า ต้องการสื่อสารอะไร ส่วน*การเขียนให้เป็นผลดี* คือ ไม่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดี หรือไม่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้รุนแรง (แนวทางนี้ควรคำนึงเป็นอย่างยิ่งในการเขียนหนังสือถึงผู้ร้องเรียน) เช่น กรณีได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ร้องแล้วไม่ปรากฏว่ามีมูลความจริง น่าจะเป็นความเข้าใจผิดของผู้ร้อง ไม่ควรแจ้งกลับผู้ร้องว่า “ท่านเข้าใจผิด” แต่ควรใช้คำว่า “ความเข้าใจของท่านคลาดเคลื่อน”

นอกจากแนวทางการเขียนข้างต้นแล้ว ควรคำนึงในเรื่องของ

- **การใช้ถ้อยคำ** สำนวนที่อ่านง่ายและระมัดระวังอย่าใช้คำหยาบและใช้ถ้อยคำตามกฎหมาย
ในกรณีการเขียนข้อกฎหมาย

- **เขียนลำดับเหตุการณ์ให้เข้าใจง่าย** เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนควรที่จะเขียนไว้ก่อน ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทีหลังก็ให้เขียนมาเป็นลำดับโดยแสดง วัน เวลา ของเหตุการณ์ต่าง ๆ เหมือนกับการที่เราเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ผู้ฟังนั่นเอง มีข้อพึงระวังว่าอย่าเขียนข้อเท็จจริงซ้ำซ้อนกันโดยไม่จำเป็น เพราะจะทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนได้ นอกจากนี้ควรแบ่งวรรคตอนและย่อหน้าที่เหมาะสมด้วย

- **ระวังถ้อยคำของพยาน** ข้อนี้สำคัญมากหากเขียนสรุปคำให้การของพยานมาไม่ตรงกับคำให้การจริง เป็นผลทำให้การฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดได้ นอกจากนี้กรณีที่พยานบุคคลให้ถ้อยคำตรงกัน ให้เขียนว่า “นาย ก. นาย ข. ให้ถ้อยคำตรงกันว่า...”

การรับฟังพยานหลักฐาน

เมื่อได้ประเด็นหลักที่จะต้องพิจารณาโดยพยานหลักฐานแล้ว จะต้องตรวจดูพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเสียก่อน แล้ววิเคราะห์ว่าพยานนั้นมีน้ำหนักเชื่อได้หรือไม่เพียงใด โดยยึดหลักการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน เมื่อวิเคราะห์พยานหลักฐานแล้ว ถ้ายังไม่มีน้ำหนักพอสนับสนุนข้อกล่าวหา ก็พิจารณาต่อไปว่ายังมีพยานหลักฐานใดที่ยังไม่ได้สอบสวนหรือรวบรวมมา ก็ให้ดำเนินการสอบสวนหรือรวบรวมเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ ถ้าไม่มีพยานหลักฐานใดอีกแล้ว ก็แสดงว่าพยานหลักฐานไม่มีน้ำหนักสนับสนุนข้อกล่าวหา จึงต้องสรุปไปในทางไม่มีความผิด เมื่อวิเคราะห์พยานหลักฐานแล้วเห็นว่า มีน้ำหนักสนับสนุนข้อกล่าวหา ก็ให้ตรวจดูคำให้การต่อสูพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาว่า มีเหตุผลฟังขึ้นหรือไม่ กระบวนการในขั้นนี้จะต้องชั่งน้ำหนักพยานว่าฝ่ายใดน่าเชื่อถือกว่ากันก็ฟังไปตามนั้น การฟังพยานหลักฐานถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึง เพราะการพิจารณามีความเห็นจะต้องเชื่อตามพยานหลักฐานโดยพินิจวิเคราะห์แล้วเห็นว่าพยานหลักฐานน่าเชื่อถือเพียงใด หรือเรียกกันในกฎหมายลักษณะพยานว่า การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงนั่นเอง ดังนั้น จำเป็นจะต้องศึกษากฎหมายลักษณะพยานให้ถ่องแท้จึงจะสามารถรู้หลักการฟังพยานหลักฐานได้ดี ในขั้นนี้เราควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายลักษณะพยานไว้เป็นพื้นฐาน ดังนี้

ประเภทของพยานหลักฐาน

ในทางตำราได้มีการแบ่งประเภทของพยานหลักฐานไว้เป็นประเภทต่าง ๆ คือ

๑. ประเภทพยานหลักฐานแบ่งตามรูปลักษณะ ประกอบด้วย

พยานบุคคล สิ่งที่เป็นพยานหลักฐานคือ ถ้อยคำของพยานเพราะถ้าอยู่เฉย ๆ ไม่ให้ข้อเท็จจริงใด ๆ ก็ไม่ถือว่าเป็นพยาน พยานชนิดนี้ถือว่าเป็นพยานที่สำคัญที่สุด

พยานเอกสาร หมายถึง สิ่งซึ่งมีการบันทึกตัวอักษร ตัวเลข รูปรอยหรือเครื่องหมาย ซึ่งสามารถแสดงข้อความหรือความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง จะบันทึกโดยวิธีเขียนด้วยมือ พิมพ์

แกะสลัก หรือวิธีอื่นใด ก็ได้ พยานเอกสารอาจจะเป็นหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน หนังสือสัญญา จดหมาย บันทึกข้อความ สมุดบัญชี บันทึกคำให้การ เป็นต้น

พยานวัตถุ ได้แก่ วัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่อาจพิสูจน์ความจริงได้ด้วยการตรวจดู มิใช่ โดยการอ่านหรือพิจารณาข้อความที่บันทึกไว้

๒. ประเภทพยานหลักฐานแบ่งตามเนื้อหาสาระ ประกอบด้วย

ประจักษ์พยาน คือ พยานบุคคลที่ได้รับรู้ข้อเท็จจริงมาด้วยตนเอง มิใช่รับรู้มาจากการบอกเล่าของคนอื่น เช่น พยานบุคคลที่เห็นว่ามี การเรียกรับเงินกันจริง เป็นต้น

พยานแวดล้อมกรณี เป็นพยานที่ไม่ได้แสดงถึงข้อเท็จจริงที่จะพิสูจน์โดยตรง แต่อาจอนุมานได้ว่าข้อเท็จจริงที่ประสงค์จะพิสูจน์มีอยู่หรือไม่ กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นพยานเหตุผลที่จะทำให้เชื่อว่ามีข้อเท็จจริงบางอย่างอยู่หรือไม่ เช่น พยานได้เห็นนายดำ ถูมิดเปื้อนเลือดวิ่งออกมาจากห้องที่ผู้ตายถูกฆ่า ย่อมเป็นพยานแวดล้อมกรณีที่อนุมานได้ว่านายดำ น่าจะเป็นคนฆ่า เป็นต้น

พยานบอกเล่า คือ พยานที่ไม่รู้เห็นเหตุการณ์เรื่องราวด้วยตนเอง แต่เป็นพยานที่รับฟังมาจากผู้อื่นแล้วเอาความที่รับฟังมาเล่าอีกครั้งหนึ่ง

การที่เราได้ทราบประเภทของพยานหลักฐานข้างต้นเป็นประโยชน์ในการชั่งน้ำหนัก พยานว่าพยานชนิดใดควรมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่ากัน

การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน หมายถึง การวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในประเด็นที่พิพาท โดยอาศัยพยานหลักฐาน การแสดงเหตุผลในการวินิจฉัยให้ปรากฏว่าพยานหลักฐานชั้นใดรับฟังได้หรือรับฟังไม่ได้ พยานหลักฐานชั้นใดเชื่อถือได้หรือเชื่อถือไม่ได้ เมื่อพิเคราะห์ตามประเด็นข้อพิพาทจะเชื่อข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ฝ่ายใดมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่ากัน ที่กล่าวมานี้เรียกว่า การชั่งน้ำหนักพยาน และเป็นการยากที่จะกำหนดหลักการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่แน่นอนชัดเจนได้ อย่างไรก็ตาม มีข้อควรพิจารณา ดังนี้

๑. พยานที่มีน้ำหนักมาก ได้แก่ พยานที่ไม่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือน่าจะเป็นกลาง พยานที่มีเหตุผลเชื่อมโยงกัน พยานที่มีแวดล้อมกรณีประกอบ พยานคู่ คือ พยานที่ให้การตรงกันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป พยานร่วมคือ พยานที่ให้การเป็นพยานสำหรับทั้งสองฝ่าย พยานเอกสาร พยานวัตถุ

๒. พยานที่มีน้ำหนักน้อย ได้แก่ พยานที่ไม่อยู่กับร่องกับรอย พยานที่มีสาเหตุโกรธเคืองกับคู่กรณี พยานที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับฝ่ายที่ได้ประโยชน์จากคำพยานนั้น เช่น พ่อ แม่ ลูก สามิภรรยา โดยปกติมักจะให้ถ้อยคำช่วยเหลือกัน ถ้าไม่มีพยานอื่นมาประกอบ น้ำหนักของพยานนั้นก็จะมีน้อย พยานเดี่ยวคือ พยานที่เห็นเหตุการณ์หรือได้ยินคนเดียวหรือเห็นเหตุการณ์คนละครั้ง ซึ่งไม่ใช่เวลาเดียวกัน พยานที่ให้การแตกต่างกัน พยานที่ไม่สมเหตุผล ผล คำขัดทอดของผู้ถูกกล่าวหาด้วยกัน พยานบอกเล่า

บรรณานุกรม

จรัญ ภักดีธนากุล. กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน
จำกัด พลสยามพรีนติ้ง แอนด์ พับบลิชিং (ประเทศไทย), ๒๕๕๓.

จิตติ ดิงศภักดิ์. ข้อสังเกตในการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานและการเขียนคำพิพากษา. พิมพ์ครั้งที่ ๖.
กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, ๒๕๕๘.

ประวีณ ฅ นคร. การเขียนหนังสือติดต่อราชการและธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
ประชาชน จำกัด, ๒๕๔๑.

ศูนย์ดำรงธรรมกรมที่ดิน. สำนักตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
คู่มือการดำเนินการแก้ไขปัญหาร้องทุกข์/ร้องเรียน. ๒๕๕๔.

สำนักงาน ก.พ.. คู่มือการดำเนินการทางวินัย. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มโรงพิมพ์สำนักบริหารกลาง,
สำนักงาน ก.พ., ๒๕๔๙.

โสภณ รัตนกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ,
๒๕๔๕.

พระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐
เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"ข้อมูลข่าวสาร" หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย फिल्म การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งนั้นบันทึกไว้ปรากฏได้

"ข้อมูลข่าวสารของราชการ" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณา

พิพากษาคดี องค์การควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

"เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

"ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล" หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของ
บุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน
บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมายรหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์
นิ้วมือ แผลบนันท์ที่ลักษณะเสียงของคนหรือรูปร่าง และให้ความหมายรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
สิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่
ในประเทศไทย และนิติบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออกให้แก่
ผู้ถือ ให้ถือว่าใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(๒) สมาคมที่มีสมาชิกเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(๓) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(๔) นิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกิน
กึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนใน
นิติบุคคลอื่น ให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการ หรือสมาชิก หรือเจ้าของทุนดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออก
กฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสังกัด
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะ
กรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และ
ให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้
ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

(๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

(๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

(๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบายหรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา โดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายจ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๘ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นำจะรู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔)

(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือ
ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดย
ความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึง
ถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๙ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของ
ราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่น

มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว
ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะ
ที่อาจเข้าใจผิดได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลา
อันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบอบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยาย
เวลาในการจัดทำให้ หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่
ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดทำให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าว
สารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัด
ให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพ
หรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงาน
ของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขออนุมัติใช้การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อปกป้อง
สิทธิเสรีภาพสำหรับผู้อื่น หรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูล
ข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของ
ราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐ
นั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา ๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหา
ข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มิใช่ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ แม้ว่า
ข้อมูลข่าวสารที่จะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลาง หรือส่วนสาขาของหน่วยงาน
แห่งนั้น หรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับ
คำขอ ให้คำแนะนำ เพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลที่จัดทำโดยหน่วย
งานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบบห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งคำขอนั้น
ให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด ๒

ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

มาตรา ๑๔ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดให้พระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่าคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลยพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใด และสมควรมีวิธีการรักษามิให้รั่วไหลให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มิคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ การพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่คำสั่งมิให้เปิดเผยนั้นไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือศาลก็ตาม จะต้องดำเนินการบนการพิจารณาโดยมิให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดที่ไม่จำเป็นแก่การพิจารณา และในกรณีที่จำเป็นจะพิจารณาลับหลังคู่กรณีหรือคู่ความฝ่ายใดก็ได้

มาตรา ๒๐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด แม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบตามมาตรา ๑๖

(๒) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด เพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้น

ได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

หมวด ๓

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ "บุคคล" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย และบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

มาตรา ๒๒ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่มีให้นาบทบัญญัติวรรคหนึ่ง (๓) ของมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรับซึ่งการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) จะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา ๒๓ หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงพอที่เกี่ยวข้องและจำเป็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(๒) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(๓) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งดังต่อไปนี้

- (ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้
- (ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
- (ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ
- (ง) วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล
- (จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล
- (ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(๔) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(๕) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้าหรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ และกรณีที่ขอข้อมูลนั้นเป็นกรณีที่อาจให้ข้อมูลได้ด้วยความสมัครใจหรือเป็นกรณีที่มีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีที่มีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใด ซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด

(๕) หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานของรัฐสภาตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(๗) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๘) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๙) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูล

ข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา ๘ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่จริงให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้อได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงดำเนินการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรานี้ แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลถึงแก่กรรมแล้วได้

หมวด ๔

เอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา ๒๖ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดตามวรรคสอง นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่งให้แยกประเภท ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ เมื่อครบยี่สิบปี

กำหนดเวลาตามวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยโดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่ตกลงกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

(๒) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการนั้นยังไม่ควรเปิดเผย โดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วยแต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีออกระเบียบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

หมวด ๕

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา ๒๗ ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี คนหนึ่งเป็นเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้ คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ

(๓) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๓๐ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๓๑ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่จะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสารหรือพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอไม่ว่าจะเป็นกรณีตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้ และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้นำความในมาตรา 31 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณา วินิจฉัยยุทธศาสตร์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟัง

คำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจและการคลังของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคณะหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยบุคคลตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน และให้ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในการพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่ได้

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขาภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขา วิธีพิจารณาและวินิจฉัย และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัย ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ และบทกำหนดโทษที่ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ บทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีข้อมูลตามวรรคหนึ่งไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจะได้อำหนด

มาตรา ๔๓ ให้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังคงใช้บังคับต่อไปนี้ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๖ จะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบ

ว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในปัจจุบัน รวมทั้งกำหนดให้มีการรายงานและการตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับของหน่วยงานของรัฐและกำหนดให้มีแบบเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับเป็นการเพิ่มเติม เพื่อให้มีความชัดเจนและเหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๖ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” ในข้อ ๕ แห่งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

สำหรับกระทรวงกลาโหม ให้หมายความรวมถึงหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลด้วย

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับราชการส่วนภูมิภาค

(๓) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเมืองพัทยา หรือหัวหน้าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แล้วแต่กรณี สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดที่มีอำนาจหน้าที่คล้ายคลึงกันในรัฐวิสาหกิจนั้น สำหรับงานของรัฐวิสาหกิจ

(๕) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น อัยการสูงสุด เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้อำนวยการองค์การมหาชน นายกสภานายความ

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ แห่งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑ องค์การรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้ ได้แก่

(๑) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน

(๒) ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร

(๓) กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายตำรวจ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๙ แห่งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๙ การกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารอยู่ในชั้นความลับใด ให้พิจารณาถึงองค์ประกอบอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) ความสำคัญของเนื้อหา

(๒) แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร

(๓) วิธีการนำไปใช้ประโยชน์

(๔) จำนวนบุคคลที่ควรรับทราบ

(๕) ผลกระทบหากมีการเปิดเผย

(๖) หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในฐานะเจ้าของเรื่องหรือผู้อนุมัติ”

ข้อ ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของข้อ ๒๙ แห่งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

“แบบรายงานการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อ ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๒๙/๑ แห่งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

“ข้อ ๒๙/๑ ให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับตามระเบียบนี้ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามแบบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับรายงานผลการปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ตรวจสอบการปฏิบัติตามรายงานดังกล่าว และรายงานผลการตรวจสอบต่อนายกรัฐมนตรี โดยจะมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้วยก็ได้”

ข้อ ๘ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓๔ แห่งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓๔ การโอนข้อมูลข่าวสารลับระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือการโอนภายในหน่วยงานเดียวกัน ให้เจ้าหน้าที่ผู้โอนและเจ้าหน้าที่ผู้รับโอนจัดทำบันทึกการโอนและการรับโอนข้อมูลข่าวสารลับตามแบบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาไว้เป็นหลักฐาน และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับจัดแจ้งการโอนข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าวไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย”

ข้อ ๙ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕๓ แห่งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕๓ ให้องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร และองค์การรักษาความปลอดภัยตำรวจประสานการปฏิบัติในการจัดให้มีหลักเกณฑ์ วิธีการและคำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบนี้ รวมทั้งการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและงบประมาณ”

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบ ว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๔

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๖ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมาตรา ๕๘ และมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจของกฎหมาย คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“ข้อมูลข่าวสารลับ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ที่มีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยและอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของรัฐหรือที่เกี่ยวกับเอกชน ซึ่งมีการกำหนดให้มีชั้นความลับเป็น ชั้นลับ ชั้นลับมาก หรือชั้นลับที่สุด ตามระเบียบนี้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและประโยชน์แห่งรัฐประกอบกัน

“ประโยชน์แห่งรัฐ” หมายความว่า การดำเนินงานของรัฐที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของเอกชนประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความมั่นคงของรัฐที่เกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ การป้องกันประเทศ เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล สำหรับส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้หมายความรวมถึงหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมราชองครักษ์ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศ

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับราชการส่วนภูมิภาค

(๓) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานสภาตำบล ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเมืองพัทยา หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน แล้วแต่กรณี สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) ผู้บริหารกิจการของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ สำหรับงานของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“การปรับชั้นความลับ” หมายความว่า การลดหรือเพิ่มชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับ และให้หมายความรวมถึงการยกเลิกชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับนั้นด้วย

ข้อ ๖ ทุกห้าปีเป็นอย่างน้อย ให้นายกรัฐมนตรีจัดให้มีการทบทวนการปฏิบัติการตามระเบียบนี้และพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบนี้ให้เหมาะสม

ข้อ ๗ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รักษาข้อมูลข่าวสารลับในหน่วยงานของตน และอาจมอบหมายหน้าที่ดังกล่าวได้ตามความจำเป็นให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือให้แก่ราชการส่วนภูมิภาคในกรณีที่สามารถมอบอำนาจได้ตามกฎหมาย

ผู้มีหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารลับให้ปลอดภัย การให้บุคคลใดเข้าถึงข้อมูลข่าวสารลับหรือการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับแก่ผู้ใดต้องกระทำโดยระมัดระวัง ในกรณีจำเป็นให้กำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติให้เหมาะสมแก่กรณี โดยคำนึงถึงการรักษาความลับและประสิทธิภาพในการดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ ๘ บุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารลับในชั้นความลับใด จะต้องเป็นบุคคลที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายความไว้วางใจ และให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารลับได้เฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

ข้อ ๙ ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจขอให้องค์การรักษาความปลอดภัยช่วยตรวจสอบประวัติและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับชั้นความลับได้

ข้อ ๑๐ ในการดำเนินงานของคณะกรรมการใด ๆ ถ้าคณะกรรมการมีมติกำหนดชั้นความลับไว้เช่นใด ให้เลขานุการดำเนินการตามนั้นและให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าสังกัดของเลขานุการดำเนินการต่อไปให้ถูกต้องตามระเบียบนี้ด้วย

ถ้าคณะกรรมการคณะใดมีฝ่ายเลขานุการซึ่งมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐให้ประธานกรรมการทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและให้นำระเบียบนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๑

องค์การรักษาความปลอดภัย

ข้อ ๑๑ องค์การรักษาความปลอดภัยตามระเบียบนี้ ได้แก่

(๑) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน

(๒) ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร

ส่วนที่ ๒

ประเภทชั้นความลับ

ข้อ ๑๒ ชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับ แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ

(๑) ลับที่สุด (TOP SECRET)

(๒) ลับมาก (SECRET)

(๓) ลับ (CONFIDENTIAL)

ข้อ ๑๓ ลับที่สุด หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงที่สุด

ข้อ ๑๔ ลับมาก หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรง

ข้อ ๑๕ ลับ หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ

หมวด ๒
การกำหนดชั้นความลับ

ส่วนที่ ๑
ผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับ

ข้อ ๑๖ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดชั้นความลับ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับนั้นด้วยว่าเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด ในการนี้อาจมอบหมายหน้าที่ดังกล่าวได้ตามความจำเป็นให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือให้แก่วาราชการส่วนภูมิภาค ในกรณีที่สามารถมอบอำนาจได้ตามกฎหมาย

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีอำนาจกำหนดชั้นความลับเป็นการชั่วคราวได้และให้รีบเสนอต่อผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับเพื่อสั่งการเกี่ยวกับการกำหนดชั้นความลับต่อไปทันที

การกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับที่มีชั้นความลับหลายชั้นในเรื่องเดียวกัน ให้กำหนดชั้นความลับเท่ากับชั้นความลับสูงสุดที่มีอยู่ในข้อมูลข่าวสารลับนั้น

ในกรณีที่กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารลับที่มีชั้นความลับต่ำ แต่จำเป็นต้องอ้างอิงข้อความจากข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับสูงกว่า ต้องพิจารณาถึงเนื้อหาที่อ้างอิงนั้นว่าจะไม่ทำให้ข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับสูงกว่ารั่วไหล

ข้อ ๑๘ ให้นายทะเบียนจดแจ้งเหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ แต่ถ้าเหตุผลนั้นมีรายละเอียดมากหรือเหตุผลนั้นบางส่วนมีชั้นความลับสูงกว่าชั้นความลับของทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับให้บันทึกเหตุผลย่อไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับและบันทึกเหตุผลละเอียดหรือเหตุผลส่วนที่มีชั้นความลับสูงกว่าดังกล่าวแยกออกมา โดยเก็บไว้ระหว่างไปปกข้อมูลข่าวสารลับกับข้อมูลข่าวสารลับนั้น

ข้อ ๑๙ การกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารลับอยู่ในชั้นความลับใด ให้พิจารณาถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ เช่น

- (๑) ความสำคัญของเนื้อหา
- (๒) แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร
- (๓) วิธีการนำไปใช้ประโยชน์
- (๔) จำนวนบุคคลที่ควรรับทราบ
- (๕) ผลกระทบหากมีการเปิดเผย
- (๖) หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในฐานะเจ้าของเรื่องหรือผู้อนุมัติ

ข้อ ๒๐ ในกรณีเป็นการสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบการใด เพื่อปฏิบัติเพิ่มเติมจากระเบียบนี้ได้ และถ้าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า การปฏิบัติตามระเบียบนี้ในเรื่องใด จะก่อให้เกิดความยุ่งยากโดยไม่เหมาะสม หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะกำหนดวิธีการรักษาความลับในเรื่อง นั้นด้วยวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพเท่ากันหรือดีกว่าแทนได้

ส่วนที่ ๒

การแสดงชั้นความลับ

ข้อ ๒๑ เครื่องหมายแสดงชั้นความลับให้ใช้ตัวอักษรตามชั้นความลับที่ขนาดใหญ่กว่า ตัวอักษรธรรมดา โดยใช้สีแดงหรือสีอื่นที่สามารถมองเห็นได้เด่นและชัดเจน

ข้อ ๒๒ การแสดงชั้นความลับให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นเอกสารให้แสดงชั้นความลับที่กลางหน้ากระดาษ ทั้งด้านบนและด้านล่างของทุกหน้าเอกสารนั้น ถ้าเอกสารเข้าปกให้แสดงไว้ที่ด้านนอกของปกหน้า ปกหลังด้วย

(๒) ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นภาพเขียน ภาพถ่าย แผนที่ แผนภูมิ แผนผัง และสำเนาสิ่งของดังกล่าวนี้ ให้แสดงชั้นความลับในลักษณะเดียวกับ (๑) ถ้าเอกสารนั้นม้วนหรือพับได้ให้ แสดงชั้นความลับไว้ให้ปรากฏเห็นได้ขณะที่เอกสารนั้นม้วนหรือพับอยู่ด้วย

(๓) ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพเป็นจานบันทึก แถบบันทึก फिल्मบันทึกภาพ ทุกประเภทหรือสิ่งบันทึกที่สามารถแสดงผลหรือสื่อความหมายโดยกรรมวิธีใด ๆ ให้แสดงชั้นความลับไว้ ที่ต้นและปลายม้วนฟิล์มหรือต้นและปลายของข้อมูลข่าวสารหรือบนวัสดุหรือบนภาชนะที่บรรจุ ถ้าไม่สามารถ แสดงชั้นความลับไว้ในที่ดังกล่าวได้ ให้เก็บในกล่องหรือหีบห่อ ซึ่งมีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับนั้น

ส่วนที่ ๓

การปรับชั้นความลับ

ข้อ ๒๓ การปรับชั้นความลับ ต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับของ หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

ในกรณีที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องเห็นควรให้ทำการปรับชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับใด ให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องทำการปรับชั้นความลับและแจ้งให้หน่วยงานของรัฐอื่นที่ได้รับการแจกจ่ายทราบ เพื่อให้มีการแก้ไขชั้นความลับโดยทั่วกันด้วย

ผู้บังคับบัญชาตามสายงานมีอำนาจปรับชั้นความลับได้เมื่อพิจารณาเห็นว่าการกำหนดชั้น ความลับไม่เหมาะสม แต่ต้องแจ้งให้ผู้กำหนดชั้นความลับเดิมทราบ

ถ้าสามารถกำหนดระยะเวลาในการปรับขึ้นความลับล่วงหน้าได้ ให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิมแสดงข้อความการปรับขึ้นความลับไว้บนปกหน้าหรือหน้าแรกของข้อมูลข่าวสารแต่ละฉบับ โดยแสดงไว้ใกล้กับเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิม เพื่อให้ทราบว่าจะถึงกำหนดเวลาที่ระบุไว้ล่วงหน้านั้น จะปรับขึ้นความลับได้โดยไม่ต้องยืนยันให้ทราบอีก

การแก้ไขชั้นความลับ ให้ขีดฆ่าเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิมแล้วแสดงเครื่องหมายชั้นความลับที่กำหนดใหม่ (ถ้ามี) ไว้ใกล้กับเครื่องหมายแสดงชั้นความลับเดิมบนข้อมูลข่าวสารดังกล่าว และให้จัดแจ้งการปรับขึ้นความลับนั้นไว้ในทะเบียนข้อมูลข่าวสารไปด้วย ในกรณีที่เห็นสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะกำหนดให้จัดแจ้งการปรับขึ้นความลับไว้ที่หน้าแรกของเอกสารหรือที่แสดงชั้นความลับตามข้อ ๒๒ (๓) แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๔ ข้อมูลข่าวสารลับที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยโดยไม่มีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขใด ให้ถือว่าข้อมูลข่าวสารนั้นถูกยกเลิกชั้นความลับแล้ว เว้นแต่มีการฟ้องคดีต่อศาลและศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

หมวด ๓

การทะเบียน

ส่วนที่ ๑

นายทะเบียน

ข้อ ๒๕ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับขึ้นภายในหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบเรียกว่า “นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ” และจะแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับตามความเหมาะสมด้วยก็ได้

ให้ผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๖ นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ มีหน้าที่ดังนี้

- (๑) ดำเนินการทางทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามระเบียบนี้
- (๒) เก็บรักษาแบบเอกสารต่าง ๆ ซึ่งกรอกข้อความแล้วตามระเบียบนี้ และบรรดาข้อมูลข่าวสารลับที่อยู่ในความควบคุมดูแลไว้ในที่ปลอดภัย
- (๓) เก็บรักษาบัญชีรายชื่อนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ และผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับของหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่ติดต่อเกี่ยวข้องกันเป็นประจำ
- (๔) ประสานงานกับผู้ควบคุมทะเบียนความไว้วางใจตามที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เพื่อกำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าถึงชั้นความลับตามความเหมาะสมและความรับผิดชอบ

(๕) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารลับตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๒๗ นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับอย่างน้อยต้องจัดให้มีทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ ประกอบด้วย ทะเบียนรับ ทะเบียนส่ง และทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ แยกต่างหากจากทะเบียนงานสารบรรณตามปกติของหน่วยงานของรัฐ

ทะเบียนรับ ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารลับที่หน่วยงานได้รับไว้

ทะเบียนส่ง ใช้สำหรับบันทึกรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารลับที่ส่งออกนอกบริเวณหน่วยงาน

ทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ ใช้สำหรับบันทึกทางทะเบียนเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับที่หน่วยงานจัดทำขึ้นใช้งานหรือได้ส่งออกหรือได้รับมา รวมทั้งบันทึกการปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับนั้น

ทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับให้ถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารลับด้วย

แบบทะเบียนรับ ทะเบียนส่งและทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่เห็นสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีระบบทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับขึ้นในหน่วยงานส่วนย่อยด้วยก็ได้ และให้นำความในข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การตรวจสอบ

ข้อ ๒๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับเป็นประธานกรรมการ และเจ้าหน้าที่อื่นอีกไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการ ทำการตรวจสอบความถูกต้องในการปฏิบัติตามระเบียบนี้และการมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารลับที่มีอยู่ในทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับอย่างน้อยทุกหกเดือน และเสนอรายงานการตรวจสอบให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นทราบและสั่งการต่อไป

ข้อ ๓๐ เมื่อสงสัยว่าบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับได้รู้หรืออาจรู้ถึงข้อมูลข่าวสารลับหรือเมื่อสงสัยว่ามีการละเมิดการรักษาความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยไม่ชักช้า

คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้ซึ่งมิได้เป็นคณะกรรมการตรวจสอบตามข้อ ๒๙

หมวด ๔ การดำเนินการ

ส่วนที่ ๑ การจัดทำ

ข้อ ๓๑ การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับในทุกขั้นตอน ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพียงพอที่จะดำเนินการ และจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

ข้อ ๓๒ ข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๒๒ (๑) ให้แสดงชื่อหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่อง เลขที่ชุดของจำนวนชุดทั้งหมด และเลขที่หน้าของจำนวนหน้าทั้งหมดไว้ทุกหน้าของข้อมูลข่าวสารลับ ทั้งนี้ จะแสดงชื่อหน่วยงานส่วนย่อยไว้ด้วยก็ได้

ข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๒๒ (๓) ให้แสดงชื่อหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องและเลขที่ชุดของจำนวนชุดทั้งหมดไว้ที่กล่องหรือหีบห่อของข้อมูลข่าวสารลับนั้น ทั้งนี้ จะแสดงชื่อหน่วยงานส่วนย่อยไว้ด้วยก็ได้

ส่วนที่ ๒ การสำเนาและการแปล

ข้อ ๓๓ การสำเนา การแปลเอกสาร การเข้ารหัส หรือการถอดรหัสข้อมูลข่าวสารลับ ต้องบันทึก จำนวนชุด ยศ ชื่อ ตำแหน่งของผู้ดำเนินการ และชื่อหน่วยงานของรัฐที่จัดทำไว้ที่ข้อมูลข่าวสารลับ ฉบับต้นที่ตนครอบครองและที่ฉบับสำเนา ฉบับคำแปล ฉบับเข้ารหัส หรือฉบับถอดรหัส แล้วแต่กรณีด้วยการบันทึกตามวรรคหนึ่ง ผู้ดำเนินการจะจัดทำโดยใช้รหัสลับก็ได้

ส่วนที่ ๓ การโอน

ข้อ ๓๔ การโอนข้อมูลข่าวสารลับระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือการโอนภายในหน่วยงานเดียวกัน ให้เจ้าหน้าที่ผู้โอนและเจ้าหน้าที่ผู้รับโอนจัดทำบันทึกการโอนและการรับโอนไว้เป็นหลักฐาน และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับจดทะเบียนการโอนข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าวไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

ส่วนที่ ๔

การส่งและการรับ

ข้อ ๓๕ การส่งข้อมูลข่าวสารลับภายในบริเวณหน่วยงานเดียวกันทุกชั้นความลับ ต้องใช้ใบปกข้อมูลข่าวสารลับปิดทับข้อมูลข่าวสารลับ

แบบใบปกข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๓๖ การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกบริเวณหน่วยงาน ต้องบรรจุซองหรือภาชนะ ทึบแสงสองชั้นอย่างมั่นคง

บนซองหรือภาชนะชั้นในให้จำหน่ายระบุเลขที่หนังสือส่ง ชื่อหรือตำแหน่งผู้รับ และ หน่วยงานผู้ส่ง พร้อมทั้งทำเครื่องหมายแสดงชั้นความลับทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

บนซองหรือภาชนะชั้นนอกให้จำหน่ายระบุข้อความเช่นเดียวกับบนซองหรือภาชนะชั้นใน แต่ไม่ต้องมีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับใด ๆ

ห้ามระบุชั้นความลับและชื่อเรื่องไว้ในใบตอบรับ แต่ให้ระบุเลขที่หนังสือส่ง วัน เดือน ปี จำนวนหน้าและหมายเลขฉบับไว้ในใบตอบรับดังกล่าว และเก็บรักษาใบตอบรับนั้นไว้จนกว่าจะได้รับคืน หรือยกเลิกชั้นความลับหรือทำลายข้อมูลข่าวสารลับนั้นแล้ว

แบบใบตอบรับให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๓๗ การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกบริเวณหน่วยงานภายในประเทศโดย เจ้าหน้าที่นำสาร ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายมีอำนาจอนุญาต ให้กระทำได้ และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับลงทะเบียนก่อนส่งออก

การส่งข้อมูลข่าวสารลับตามวรรคหนึ่ง จะจัดให้มีผู้อารักขานำสารด้วยก็ได้

ข้อ ๓๘ เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขานำสาร มีหน้าที่ดังนี้

(๑) รักษาความปลอดภัยของข้อมูลข่าวสารลับตลอดเวลาที่นำออกนอก บริเวณหน่วยงานและเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับที่อยู่ในความดูแลให้ปลอดภัย

(๒) จัดส่งข้อมูลข่าวสารลับแก่นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ ถ้านายทะเบียน ข้อมูลข่าวสารลับหรือผู้ปฏิบัติการแทนไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ส่งข้อมูลข่าวสารลับนั้นแก่ผู้รับตาม จำหน่าย ถ้าผู้รับตามจำหน่ายไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้นำข้อมูลข่าวสารลับกลับมาเก็บรักษาที่ หน่วยงานของตน และแจ้งให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับบันทึกไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ

หรือในกรณีที่สถานที่นำส่งอยู่ห่างจากหน่วยงานของรัฐที่ส่งและไม่สามารถเดินทางกลับภายในวันเดียวกันได้ ให้เก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยจนกว่าจะส่งมอบแก่นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับหรือผู้รับตามจำหน้า แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่นำสารไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้อารักขาการนำสารปฏิบัติหน้าที่แทน และให้รายงานนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓๙ การส่งข้อมูลข่าวสารลับออกนอกประเทศ ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยกฎเกณฑ์การทูตโดยอนุโลม หรือให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะทางการทูตถือไปด้วยตนเองก็ได้

ข้อ ๔๐ การส่งข้อมูลข่าวสารลับทั้งภายในประเทศและส่งออกนอกประเทศจะส่งทางโทรคมนาคม ไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยวิธีการอื่นใดก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐก่อน

กรณีการส่งทางโทรคมนาคมให้ปฏิบัติตามคำแนะนำขององค์การรักษาความปลอดภัย

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่สารบรรณทราบว่าข้อมูลข่าวสารที่รับไว้เป็นข้อมูลข่าวสารลับ ให้รับส่งข้อมูลข่าวสารลับดังกล่าวให้แก่นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ

ข้อ ๔๒ ให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับลงชื่อในใบตอบรับแล้วคืนใบตอบรับนั้นแก่ผู้นำส่ง หรือจัดส่งใบตอบรับคืนแก่หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ส่ง และลงทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับก่อนที่จะดำเนินการอย่างอื่น

ในกรณีที่ผู้รับยังไม่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับต่อไปได้ ให้ผู้รับนำข้อมูลข่าวสารลับที่ได้รับไปเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยตามระเบียบการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับที่หน่วยงานของรัฐนั้นกำหนด

ข้อ ๔๓ ในกรณีที่เป็นการส่งแก่ผู้รับตามจำหน้า ให้ผู้รับตามจำหน้าแจ้งต่อนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ เพื่อให้ลงทะเบียนในทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับโดยไม่ชักช้า

ส่วนที่ ๕

การเก็บรักษา

ข้อ ๔๔ การเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับ ให้หน่วยงานของรัฐเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย และให้กำหนดระเบียบการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับไว้เป็นการเฉพาะตามคำแนะนำขององค์การรักษาความปลอดภัย

ส่วนที่ ๖

การยืม

ข้อ ๔๕ การให้ยืมข้อมูลข่าวสารลับ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายพิจารณาด้วยว่าผู้ยืมมีหน้าที่ดำเนินการในเรื่องที่ยืมและสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้หรือไม่

ถ้าเรื่องที่ยืมประสงค์จะยืมเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐอื่นเป็นหน่วยงานเจ้าของเรื่อง การให้ยืมต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานเจ้าของเรื่องนั้นก่อน เว้นแต่ผู้ยืมจะเป็นหน่วยงานเจ้าของเรื่องนั้นเอง ให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับทำบันทึกการยืม พร้อมทั้งจดแจ้งการยืมไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

แบบบันทึกการยืมให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๗

การทำลาย

ข้อ ๔๖ ในกรณีการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดจะเสี่ยงต่อการรั่วไหลอันจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะพิจารณาล้างทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดนั้นได้ หากพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำลาย

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะล้างทำลายข้อมูลข่าวสารลับนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่งได้ ต่อเมื่อได้ส่งข้อมูลข่าวสารลับให้ขอจดหมายเหตุแห่งชาติ พิจารณาก่อนว่าไม่มีคุณค่าในการเก็บรักษา

ในการล้างทำลายข้อมูลข่าวสารลับ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายข้อมูลข่าวสารลับชั้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับเป็นประธานกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการและเมื่อคณะกรรมการดังกล่าวได้ทำลายข้อมูลข่าวสารลับเสร็จแล้ว ให้จดแจ้งการทำลายไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับและจัดทำใบรับรองการทำลายข้อมูลข่าวสารลับด้วย ใบรับรองการทำลายให้เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอาจเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือกำหนดให้การใช้ดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องได้รับความเห็นชอบจากบุคคลใดก่อนก็ได้

แบบใบรับรองการทำลายข้อมูลข่าวสารลับให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๘

การปฏิบัติในเวลาฉุกเฉิน

ข้อ ๔๗ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีแผนการปฏิบัติในเวลาฉุกเฉิน โดยมีแผนการเคลื่อนย้าย แผนการพิทักษ์รักษา และแผนการทำลายข้อมูลข่าวสารลับ เพื่อนำมาปฏิบัติเป็นลำดับขั้นตามความรุนแรงของสถานการณ์

ส่วนที่ ๙

กรณีสูญหาย

ข้อ ๔๘ ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารลับสูญหาย ให้ผู้ทราบข้อเท็จจริงรายงานข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบเพื่อดำเนินการต่อไป และให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับบันทึกการที่ข้อมูลข่าวสารลับสูญหายไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับด้วย

ส่วนที่ ๑๐

การเปิดเผย

ข้อ ๔๙ ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ มีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับใดโดยมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขเช่นใด ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับนั้นได้ตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารลับใดไม่มีเครื่องหมายแสดงชั้นความลับไว้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับนั้นได้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่นั้นได้รู้หรือควรจะรู้ข้อเท็จจริงว่าข้อมูลข่าวสารลับนั้นได้มีการกำหนดชั้นความลับไว้แล้ว

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๕๑ ให้เอกสารลับตามชั้นความลับที่มีอยู่ก่อน ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นข้อมูลข่าวสารลับตามระเบียบนี้โดยเอกสารลับชั้นปกปิดให้ถือว่ามีความลับอยู่ในชั้นลับนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

แบบใบปกของเอกสารลับตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมด

แบบเอกสารต่าง ๆ ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งมีอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับให้ใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ให้นายทะเบียนเอกสารลับและผู้ช่วยนายทะเบียนเอกสารลับที่มีอยู่ก่อนตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับและผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับตามระเบียบนี้

ให้เจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขานำสารที่มีอยู่ก่อนตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นเจ้าหน้าที่นำสารและผู้อารักขานำสารตามระเบียบนี้

ข้อ ๕๒ ภายในหกเดือนนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

(๑) ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้จัดทำมาแล้วเกินยี่สิบปี และมีการกำหนดชั้นความลับไว้ ถ้ามิได้มีการกำหนดชั้นความลับใหม่เป็นรายชั้นและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบถึงการกำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารลับต่อไป ให้ถือว่าชั้นความลับนั้นเป็นอันยกเลิก

(๒) ให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารที่ตนจัดทำขึ้นภายในยี่สิบปีก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้แล้วเสร็จทั้งหมด

หากหน่วยงานของรัฐแห่งใดมีเหตุจำเป็นไม่อาจจัดทำได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้อ ๕๓ ให้องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนและองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหารประสานการปฏิบัติในการจัดให้มีหลักเกณฑ์ วิธีการและคำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบนี้ รวมทั้งการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและงบประมาณ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

(ลงชื่อ) ชวน หลีกภัย

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๔๓๑๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัยยาศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราร้องทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการ

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และหัวหน้า
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๓ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๓ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๕

๒. สำเนาหนังสือสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๑๐๑/๖๐๐๑

ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้แจ้งแนวทางการดำเนินการเรื่องราร้องทุกข์กล่าวโทษและแจ้งเบาะแส
การกระทำผิดกฎหมายมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ รายละเอียดตามที่แจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งเพิ่มเติมกรณี มีผู้ร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยว่า ได้รับความเดือดร้อนจากการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและได้รับผลร้าย ถูกข่มขู่จาก
ผู้ที่ตนร้องเรียนรวมทั้งนำเอาเอกสารการร้องเรียนไปฟ้องร้องดำเนินคดีในชั้นศาล ซึ่งกรณีดังกล่าวกระทรวง
มหาดไทยได้เคยกำหนดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการไว้ โดยให้ดำเนินการ
เป็นความลับปิดชื่อผู้ร้องและระมัดระวังในการเก็บรักษาเอกสารคำร้อง รวมทั้งมิให้ผู้ร้องต้องได้รับภัยหรือ
ความไม่ชอบธรรมอันเนื่องมาจากการร้องเรียนกล่าวโทษ ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวอีกอันจะทำให้
ผู้ร้องต้องได้รับภัยหรือความไม่ชอบธรรม อันเนื่องมาจากการร้องเรียนกล่าวโทษ หากพบว่าเจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบนำเรื่องไปเปิดเผยแก่ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือผู้ถูกร้องเรียนไปข่มขู่ผู้ร้องก็ให้พิจารณาโทษทาง
วินัยต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

พงศ์ไพยม วาสุติ

(นายพงศ์ไพยม วาสุติ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักตรวจราชการและเรื่องราร้องทุกข์

โทร ๐ ๒๒๒๑ ๑๑๓๓ มท ๕๐๔๕๔

ที่ มท ๐๒๐๕.๓/ว ๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอักษะงามค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๔ มกราคม ๒๕๔๕

เรื่อง แนวทางการดำเนินการเรื่องร้องทุกข์กล่าวโทษและแจ้งเบาะแสการกระทำผิดกฎหมาย

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม

และหัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรี แจ้งหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์กล่าวโทษและแจ้งเบาะแสการกระทำผิดกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศที่ประชาชนยื่นคำร้องต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาหรือตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและผู้ร้องมีความเชื่อมั่นในการดำเนินการของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นควรให้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ และได้กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

๑) ในเบื้องต้นให้ถือเป็นความลับของทางราชการ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ให้พิจารณาเฉพาะรายชื่อระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง

๒) ส่งสำเนาเรื่องโดยปกปิดชื่อผู้ร้องให้ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในทางลับ

๓) ให้ส่วนราชการและหน่วยงานเจ้าของเรื่องแจ้งให้ผู้ร้องกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีให้ทราบในทางลับ หลังจากได้รับเรื่องและภายหลังจากการสืบสวนไม่เกิน ๑๕ วัน โดยหากปรากฏว่า มีความจริงอันเป็นกรณีความผิดกฎหมายบ้านเมืองให้ดำเนินคดีอาญา และถ้าปรากฏมีมูลความจริงเป็นกรณีความผิดทางวินัยให้ดำเนินการสอบสวนหรือตั้งคณะกรรมการสอบสวนไปตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

๔) ให้มีการคุ้มครองผู้ร้องและผู้เกี่ยวข้อง อย่าให้ต้องได้รับภัยหรือความไม่ชอบธรรมซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียน รวมทั้งให้มีการพิจารณาดำเนินการเป็นพิเศษเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ/กรณีที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ร้อง/กรณีที่เกี่ยวข้องกับคดีหรือทำให้เป็นคดีความได้และกรณีที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

/ จึงเรียนมา...

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ทั้งนี้ หากข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวให้ถือว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ราชการเสียหายให้มีการดำเนินการทางวินัยต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สุจริต ปัจฉิมนันท์

(นายสุจริต ปัจฉิมนันท์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

กองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๑ ๑๑๓๓ (มท) ๕๐๔๕๘

ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๑๔๐

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัยยวงศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราร้องทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการ

เรียน หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมในสังกัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัด
กระทรวงมหาดไทยและผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๑๐๒ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๑

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๒๐๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราร้องทุกข์และกล่าวโทษ
ข้าราชการมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด นั้น

เนื่องจากยังมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมิได้ปฏิบัติตามหนังสือสั่งการดังกล่าว
ข้างต้นโดยเคร่งครัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจึงมีบัญชาให้กำชับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย
ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการดังกล่าว และหากพบว่าเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องมิได้ปฏิบัติตามก็ให้ดำเนินการ
ทางวินัยตามควรแก่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์

(นายชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองตรวจราชการและเรื่องราร้องทุกข์

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๒๑ ๑๑๓๓ มท ๕๐๔๕๔

ควนมาก

ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๒๐๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัยยวงศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๔๒

เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องรา
วร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย

เรียน หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย
และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๒๖๓/๒๔๕๕ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๔๕๕

๒. หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๑๕๗/๒๔๕๖ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๔๕๖

๓. หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๑๔๘/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/๑๗๐๘๕
ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรีได้ประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ และมีมติยกเลิก
หนังสือดังกล่าว จำนวน ๓ ฉบับ และกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษ
ข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยขึ้นใหม่ ดังนี้

๑. เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการในเบื้องต้นให้ถือเป็นความลับ
ทางราชการ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ ให้พิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจน
ชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น

๒. ส่งสำเนาเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการโดยปิดชื่อผู้ร้องหรือสำเนาบัตรสนเท่ห์
ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวโทษทำการสืบสวนทางลับว่ามีมูลความจริงเพียงใด หรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มี
มูลที่ควร กล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ ทั้งนี้ ให้รีบดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แล้วรายงานให้
ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับเรื่องราวทราบ

๓. ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ได้รับเรื่องราวฯ แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบในทางลับหลังจากที่ได้รับ
เรื่องราวร้องทุกข์ และภายหลังการสืบสวนในเวลาอันสมควร

๔. ถ้าปรากฏว่า มีความจริงอันเป็นกรณีความผิดทางกฎหมายบ้านเมือง ให้ดำเนินคดีทางอาญา
ถ้าปรากฏมีมูลความจริงเป็นกรณีความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการสอบสวน หรือตั้งกรรมการสอบสวนไปตาม
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

๕. ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจสั่งการที่สมควรเพื่อคุ้มครองผู้ร้องพยานและบุคคลที่ให้ข้อมูลในการสืบสวน สอบสวน อย่าให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียน การเป็นพยานหรือการให้ข้อมูลนั้น

๖. ในการดำเนินการตามขั้นตอนสืบสวนในทางลับเพื่อหาข้อเท็จจริง หากเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนในทางลับได้กระทำละเมิดต่อข้าราชการผู้ถูกกล่าวโทษหรือบุคคลภายนอก และความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นจากการกระทำในหน้าที่แม้มิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๕

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์

(นายชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์

โทร./โทรสาร ๒๒๑๑๓๓

ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กท. ๑๐๓๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑

เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ และการสอบสวนเรื่องรา
วร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรมและจังหวัด)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีรายชื่อมติคณะรัฐมนตรี/คำสั่งนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษ
ข้าราชการและการสอบสวนเรื่องรา
วร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย ที่ยกเลิก
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนมาก ที่ มท ๐๒๐๘.๓/๕๑๒๕
ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๑
๓. สำเนาหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๓๐๕.๒/๕๘๐ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑
๔. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๒๕๖๕
ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐

เดิมคณะรัฐมนตรีได้มีมติเกี่ยวกับระเบียบการสอบสวนเรื่องรา
วร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่า
กระทำผิดวินัยและการรับพิจารณาบัตรสนเท่ห์ จำนวน 2 ฉบับ และคำสั่งนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการสอบสวน
เรื่องรา
วร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ จำนวน ๑ ฉบับ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งนายกรัฐมนตรี
เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องรา
วร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยดังกล่าว ได้ถือปฏิบัติมานานแล้ว สมควรนำมติคณะรัฐมนตรีและ
คำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าวมารวบรวม ปรับปรุงแก้ไขและยกร่างเป็นหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้
ใหม่ ให้ความสมบูรณ์อยู่ในฉบับเดียวกัน โดยมีความสอดคล้องกับหลักการของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอน
การปฏิบัติที่ละเอียดชัดเจน สะดวกในการอ้างอิงและเหมาะสมในการถือปฏิบัติ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึง
ได้นำหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องรา
วร้องเรียน
กล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย ตามมติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าว มากำหนดขึ้นใหม่
ซึ่งกระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ก.พ.และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอความเห็นมาเพื่อ
ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาความเห็นดังกล่าวแล้ว
เห็นสมควรปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าว โดยพิจารณายกเลิกมติคณะรัฐมนตรีและ

คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องทั้ง ๓ ฉบับ และกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียน กล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำความผิดวินัยขึ้นใหม่ ดังนี้

๑. เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการ ในเบื้องต้น ให้ถือเป็นความลับทางราชการ หากเป็นบัตรสนเท่ห์ ให้พิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้น

๒. ส่งสำเนาเรื่องราวกล่าวโทษข้าราชการโดยปิดชื่อผู้ร้องเรียนหรือสำเนาบัตรสนเท่ห์ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวโทษทำการสืบสวนทางลับว่ามีมูลความจริงเพียงใด หรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ ทั้งนี้ ให้รีบดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับเรื่องราวทราบ

๓. ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ได้รับเรื่องราว ฯ แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบในทางลับ หลังจากที่ได้รับเรื่องราวร้องทุกข์ และภายหลังการสืบสวนในเวลาอันสมควร

๔. ถ้าปรากฏว่า มีความจริงอันเป็นกรณีความผิดทางกฎหมายบ้านเมือง ให้ดำเนินคดีทางอาญา ถ้าปรากฏมีมูลความจริงเป็นกรณีความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการสอบสวน หรือตั้งกรรมการสอบสวนไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

๕. ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจสั่งการที่สมควรเพื่อคุ้มครองผู้ร้องและพยานอย่าให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียนหรือการเป็นพยานนั้น

๖. ในการดำเนินการตามขั้นตอนสืบสวนในทางลับเพื่อหาข้อเท็จจริง หากเจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนในทางลับได้กระทำละเมิดต่อข้าราชการผู้ถูกกล่าวโทษหรือบุคคลภายนอก และความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นจากการกระทำในหน้าที่แม้มิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๕

จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ ลงมติว่า

๑. อนุมัติให้ยกเลิกคำสั่งนายกรัฐมนตรี เรื่อง การสอบสวนเรื่องราวร้องทุกข์กล่าวโทษข้าราชการ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ เรื่อง ระเบียบการสอบสวนเรื่องราวร้องกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำความผิดวินัย และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๒ เรื่อง บัตรสนเท่ห์ ทั้ง ๓ ฉบับ

๒. เห็นชอบหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการว่ากระทำความผิดวินัย ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ โดยปรับปรุงข้อ ๕ เป็นว่า "ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจสั่งการที่สมควรเพื่อคุ้มครองผู้ร้อง พยาน และบุคคลที่ให้

ข้อมูลในการสืบสวนสอบสวน อย่าให้ต้องรับภัยหรือความไม่ชอบธรรม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการร้องเรียน การเป็นพยาน หรือการให้ข้อมูลนั้น” และให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนขึ้นย่นมา และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) วิษณุ เครืองาม

(นายวิษณุ เครืองาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารงานสารสนเทศ

โทร.๒๘๐-๑๔๔๕

โทรสาร ๒๘๐-๑๔๔๖ ,๒๘๒-๔๐๔๕

ลับ

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๒๐๘.๓/ว ๑๒๒

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัมรินทร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องร่ำร้องทุกข์และกล่าวโทษข้าราชการ

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัด
และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยในปัจจุบันมีผู้ยื่นเรื่องร่ำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษข้าราชการต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และต่อมาถูกคณะผู้ร้องฐานหมิ่นประมาท เพื่อบีบบังคับให้ผู้ร้องถอนคำร้องเรียน หรือเพื่อให้ได้รับความเดือดร้อนในการต่อสู้คดี โดยนำสำเนาคำร้องของผู้ร้องมาเป็นหลักฐานในการฟ้องร้องต่อศาล

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงได้โปรดมีบัญชาให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ถือปฏิบัติว่าเมื่อได้รับเรื่องร้องทุกข์หรือกล่าวโทษข้าราชการแล้ว ให้ดำเนินการเป็นความลับ และระมัดระวังในการเก็บรักษาเอกสารคำร้อง อย่าให้ผู้ร้องต้องได้รับภัยหรือความไม่ชอบธรรมอันอาจเนื่องมาจากการร้องทุกข์กล่าวโทษ หากพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบนำเรื่องไปเปิดเผยต่อผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ก็ให้พิจารณาโทษทางวินัยตามควรแก่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

ชนะศักดิ์ ยวบูรณ์

(นายชนะศักดิ์ ยวบูรณ์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองตรวจราชการและเรื่องร่ำร้องทุกข์

โทร. /โทรสาร ๒๒๑๑๑๓๓

(ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง)

คำสั่งสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา.....

ที่ / ๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง

ด้วย (...ตัวอย่าง...)...ศูนย์ดำรงธรรมกรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท.๐๕๒๗.๓/๑๒๓๔ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ กรณี มีผู้ร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ศูนย์ดำรงธรรมกรมที่ดิน รหัสนี้เรื่อง.....ลงวันที่..... ขอให้ปรับปรุง การให้บริการของเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา.....เนื่องจากผู้ร้องได้ไปใช้บริการ ขอดจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม.....ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม.....)

ฉะนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันเป็นรายละเอียดแห่งกรณีในเรื่อง ที่มีการกล่าวหาประกอบการพิจารณา และเพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. (ชื่อ-สกุล) เป็นประธานกรรมการ
ตำแหน่ง
ฝ่าย/กลุ่มงาน
(สังกัด) สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา....
๒. (ชื่อ-สกุล) เป็นกรรมการ
ตำแหน่ง
ฝ่าย/กลุ่มงาน
(สังกัด) สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา....
๓. (ชื่อ-สกุล) เป็นกรรมการและเลขานุการ
ตำแหน่ง
ฝ่าย/กลุ่มงาน
(สังกัด) สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา....

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว
ว่าเป็นประการใด กรณีมีมูลอันควรกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่จะต้องถูกดำเนินการทางวินัยหรือไม่
อย่างไร ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน (ระยะเวลาอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเร่งด่วนของเรื่อง)
นับแต่วันที่ประธานกรรมการรับทราบคำสั่ง แล้วรายงานผลให้ทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

สั่ง ณ วันที่..... เดือนพ.ศ.

(.....)

เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร /สาขา

เรื่อง ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียนเจ้าหน้าที่ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา.....

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า..... อายุ..... ปี สัญชาติ..... ศาสนา.....

อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....โทร.....

ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำตามความสัตย์จริง ดังต่อไปนี้

ข้าฯ เป็นผู้ร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ศูนย์ดำรงธรรมกรมที่ดิน รหัสเรื่อง

ลงวันที่.....ที่คณะกรรมการฯ ให้ข้าฯ ตรวจสอบในวันนี้ด้วยตนเอง กรณี

เรื่องร้องเรียน กล่าวหาว่า เมื่อวันที่ เวลาประมาณ น ข้าฯ ได้นำติดต่อยกใช้

บริการ ณ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา.....และเจ้าหน้าที่.....ใช้คำพูดและ.....

แสดงกิริยาไม่เหมาะสม นั้น ข้าฯ ขอให้ถ้อยคำเพิ่มเติมประกอบหนังสือร้องเรียนว่า.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบต่อบันทึกถ้อยคำของ.....

แผ่นที่.....

.....
.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงมิได้กระทำการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำการใด เพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ และข้าพเจ้าได้ฟังบันทึกถ้อยคำ ที่อ่านให้ฟัง / ได้อ่านบันทึกถ้อยคำเองแล้ว ขอรับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ ต่อหน้าคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง

(ลงชื่อ).....ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้บันทึกถ้อยคำ
(.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า.....ได้ให้ถ้อยคำและลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ
(.....)
(ตำแหน่ง).....

(ลงชื่อ).....กรรมการ
(.....)
(ตำแหน่ง).....

(ลงชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ
(.....)
(ตำแหน่ง).....

หน้านี้เป็นหน้าสุดท้ายของบันทึกถ้อยคำ

(ตัวอย่างบันทึกถ้อยคำผู้ถูกร้องเรียน)

บันทึกถ้อยคำ

เรื่อง ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียนเจ้าหน้าที่ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา.....

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....ศาสนา.....

อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....โทร.....

ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำตามความสัตย์จริง ดังต่อไปนี้

ปัจจุบันข้าฯ ดำรงตำแหน่ง..... สำนักงานที่ดิน

กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่..... ถึงปัจจุบัน ปฏิบัติหน้าที่..... รับผิดชอบ

ในการ.....กรณี (นางสาว ไก่ ร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ศูนย์ดำรงธรรมที่ดิน กล่าวหาว่า

เมื่อวันที่.....ได้มาติดต่อขอใช้บริการ..... ณ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และ

เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการให้ตามความประสงค์.....) นั้น ข้าฯ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้องเรียน

ดังกล่าว โดยขอให้ถ้อยคำชี้แจงดังนี้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบต่อบันทึกถ้อยคำของ.....

แผ่นที่.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงมิได้กระทำการล่อลวง ชู่เชิญ ให้สัญญา หรือกระทำการใด เพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ และข้าพเจ้าได้ฟังบันทึกถ้อยคำ ที่อ่านให้ฟัง / ได้อ่านบันทึกถ้อยคำเองแล้ว ขอรับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ ต่อหน้าคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง

(ลงชื่อ).....ผู้ให้ถ้อยคำ
 (.....)

(ลงชื่อ).....ผู้บันทึกถ้อยคำ
 (.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า.....ได้ให้ถ้อยคำและลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ
 (.....)
 (ตำแหน่ง).....

(ลงชื่อ).....กรรมการ
 (.....)
 (ตำแหน่ง).....

(ลงชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ
 (.....)
 (ตำแหน่ง).....

หน้านี้เป็นหน้าสุดท้ายของบันทึกถ้อยคำ

ใบต่อบันทึกถ้อยคำของ.....

แผ่นที่.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงมิได้กระทำการล่อลวง ชู่เชิญ ให้สัญญา หรือกระทำการใด เพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ และข้าพเจ้าได้ฟังบันทึกถ้อยคำ ที่อ่านให้ฟัง / ได้อ่านบันทึกถ้อยคำเองแล้ว ขอรับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ ต่อหน้าคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง

(ลงชื่อ).....ผู้ให้ถ้อยคำ
 (.....)

(ลงชื่อ).....ผู้บันทึกถ้อยคำ
 (.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า.....ได้ให้ถ้อยคำและลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ
 (.....)
 (ตำแหน่ง).....

(ลงชื่อ).....กรรมการ
 (.....)
 (ตำแหน่ง).....

(ลงชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ
 (.....)
 (ตำแหน่ง).....

หน้านี้เป็นหน้าสุดท้ายของบันทึกถ้อยคำ

(ตัวอย่างรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริง)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา โทร.

ที่ มท วันที่

เรื่อง รายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริง

เรียน เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร / เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา

๑. เรื่องเดิม

สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครได้มีคำสั่ง ที่ ลงวันที่
แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณี (เขียนถึงเหตุที่มา
ของการตรวจสอบข้อเท็จจริง)

๒. ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการข้อเท็จจริงโดยมีหนังสือ ที่ มท ลงวันที่
เชิญ ผู้ร้อง มาให้ถ้อยคำ และได้สอบสวนผู้ถูกร้องเรียน พยาน
บุคคล และรวบรวมพยานเอกสารแล้ว ปรากฏดังนี้

๒.๑ (ชื่อ-สกุล) ผู้ร้อง ให้ถ้อยคำ/ชี้แจง สรุปว่า

.....

๒.๒ (ชื่อ-สกุล) ... (ตำแหน่ง) ผู้ถูกร้องเรียน ให้ถ้อยคำ/ชี้แจง สรุปว่า

.....

๒.๓ พยานบุคคล

๒.๓.๑ (ชื่อ-สกุล) ... (ตำแหน่ง) ให้ถ้อยคำ/ชี้แจง สรุปว่า

.....

๒.๓.๒ (ชื่อ-สกุล) ... (ตำแหน่ง) ให้ถ้อยคำ/ชี้แจง สรุปว่า

.....

(การสรุปถ้อยคำของบุคคลผู้ให้ถ้อยคำ ให้สรุปในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ไม่วกวน ซ้ำไปมา ไม่ต้องใช้
เครื่องหมายคำพูด เว้นแต่กรณีที่เป็นสาระสำคัญที่ยังต้องคงคำพูดนั้นไว้ เพื่อการพิจารณา เช่น
เจ้าหน้าที่ไม่ตอบข้อซักถาม และพูดว่า “เออ เออ” แล้วเดินจากไป เป็นต้น)

๒.๔ พยานเอกสาร (ถ้ามี) (ให้ระบุเอกสารที่นำมาประกอบการพิจารณา
โดยหยิบยกเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น หากได้รวบรวมมานอกเหนือจากประเด็นที่เกี่ยวข้อง
ให้รวมมาในรายงานด้วย แต่ไม่ต้องเขียนในรายงาน เพราะจะทำให้เสียเวลาอ่าน สิ้นเปลืองเวลาเขียน
ยืดเยื้อโดยไม่จำเป็น และไม่ใช้สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณา)

๒.๔.๑.....

๒.๔.๒.....

๓. ข้อกฎหมาย (ถ้ามี) (ให้ระบุข้อกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง รวมถึงระเบียบ หนังสือเวียน ฯลฯ เพื่ออ้างอิง และนำข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบได้มาปรับกับข้อกฎหมาย)

๓.๑.....

๓.๒.....

๔. ความเห็น

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ความว่า.....

.....(พิจารณาข้อเท็จจริง ปรับกับข้อกฎหมาย).....พิจารณาแล้วเห็นว่า

..... กรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่า นางสาว ใจรัก กระทำผิดวินัยในเรื่องที่ถูกกล่าวหา เห็นควรยุติเรื่อง
 / กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่า นางสาว ใจรัก กระทำผิดวินัยในเรื่องที่ถูกกล่าวหา เห็นควรพิจารณา
 ดำเนินการทางวินัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ).....ประธานกรรมการ

()

(ตำแหน่ง).....

(ลงชื่อ).....กรรมการ

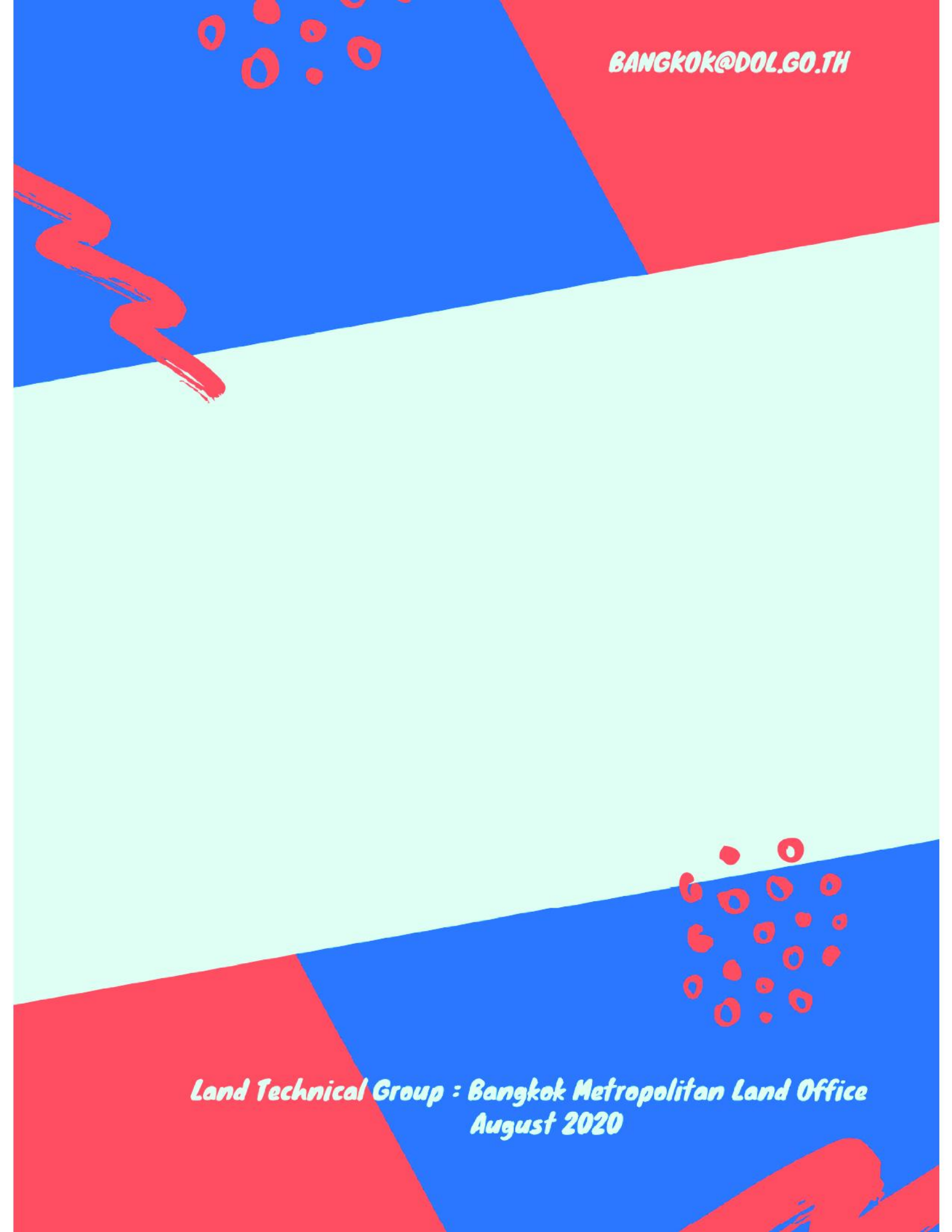
()

(ตำแหน่ง).....

(ลงชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ

()

(ตำแหน่ง).....

BANGKOK@DOL.GO.TH

*Land Technical Group : Bangkok Metropolitan Land Office
August 2020*